

DARÁNYI SÁNDOR
NARVÁL ÉS MÁKVIRÁG

SZÉPHALOM KÖNYVMŰHELY

Darányi Sándor
NARVÁL ÉS MÁKVIRÁG

Darányi Sándor

NARVÁL ÉS MÁKVIRÁG

Budapest

1. FÖLDI

ALÁSZÁLLÁS

I/ Az önkívület száz lépcsősorán
ereszkedett le ránk a parti éj.
Ébredj: aludj tovább. Nincs több irány,
és segítséget sincs honnan remélni –

Kanócsát elhagyja a gyertyaláng,
egész szerelme még füstjében ég,
s ahogy kanyarog, fátyolozza el
a messzeség üres tekintetét.

II/ A kint, a lét egy vízgöröngybe
foglalva éppen szétesik,
teljét teríti fára, rögre.
Az irányra emlékezik.
Megindul vissza, az örökbe –

Ahogy belép, körülveszi
a fulladásnyi kéj, a hála;
a mondhatatlant élvezi,
nem mintha nem tudná, az ára
száz újrakezdéssel teli:

a túlhevített képzelet
nyelvében izzik – holtra válva
szétégeti a képeket,
és mint a szél, és mint a pálma,
valami újba átlibeg.

III/ Mint a fűgét ha fölszakítják,
csorran ki mézédés leve:
elmaszától az éj sötétje,
a bokrok boldog levele;

ki férfi vagy és nő, gitárok,
pitypangfelhővé szétesel –
szétfelhőzöl, ugorva árok,
s mint bóbitát, a szél visz el.

IV/ Ó pusztíts hát el, mint a szél szeret!
Temess a hőésésbe, győzelem,
hadd hordjalak szét, ügybuzgó erek
az ujjongást fönn! Benned: végre lenn.

CSÓVA

A több bennünk jelképesül,
és majd csak mi szavakban, félretéve
minden szemérmert: feltárulkozása
legyen bár vallomás, vagy ölelésre
ingerlő sürgetése a hiánynak,
az éden, az útközben elveszett;
a kettévágott gömb egésze újra,
a teljessé vált részek kardala
az egybe visszatérő kétség által.
S én azt akartam, bárcsak megkívánna
hevesen, fuldokolva, röviden,
az erőszak betörő mámorában...

A CSÓK

A fürge és mohó nyelv, sürgető
ajak, szétpattanó és felszakított
test mond legtöbbet arról, kik vagyunk:
a több jelképe, melyet majd szavakban
próbálunk visszaadni, eldadogva
a külsővé vált belsőt, míg kirobban
és elsöpör; alakként részarányát
termésnek, pusztulásnak, úgy halálra
szántan, ahogy teremtve életet;
otthonná válni, vándorként betérni,
szomjúhozni és szomjat oltani,
egymás bőrében lennünk önmagunkká:
az ellentétek egységét kibontva
erőkké, melyek játszanak velünk.

És néha győznek, néha meg veszítnek.
Mindkettő ott feszül az ölelésben:
a csókban nincs több férfi, nincs a nő,
felolvad a kavarc, az ötvözet,
és ezzel küszködve van végleg ott
a kettőben az egy, egyben a kettő.

SZERELEM

A szépség sem véd meg a vágy
ellen. Kinyílunk, lassú osztrigák,
s te felszürcsölsz, akár az ág,
még citromot se csepegtetsz reánk.

Széthull a képek halmaza.
Már szétesünk, marokkó, kis köteg:
mi volt szoros kapocs, laza.
Magunknak sem kellünk, se senkinek,

neked csak, aki fölénk tornyosulsz,
és látásunkból távcsövet csinálsz,
melyet fordítva tartunk, és alig

látjuk magunkat benne most. A láz
kiterít, lüktet – már faltól falig
te vagy csak, s benned mi. A zár. A kulcs.

SZERETŐK

Ó, hogy féltem,
hogy testté válva kevesebb leszek
számodra, aki egyszer már megértem
a kevesebbé lettek kínjait
az alászállásban!

A torzulás
belém tört vasfűlánkkal,
valami álomi és mérgezett.
Kihúzod vagy sem, így is, úgy is végem:
tudom, oka vagyok, s akkor se bántam,
csak nem leltem, s a kín lefékezett.
Lehatárolva, mint akváriumban
a hentesnél a ponty, a néma, tátog,
a konkrét fogva tart. Semmi kitérő.
S a legkonkrétabb: a télikapátod,
a benne te, aki a kép mögé bújsz,
mintha díszlet volna, cselekvő kárpit –
akárha az volnál, akit az ág húz,
ha nem tehet lehetőből adottá,
s nem adhatja oda magát, se bármit.

NARVÁL ÉS MÁKVIRÁG

„Ez a jutalmad. Eljátszhatsz a
testemmel, szelíd babával,
akárha angyal szállna földre
sikolyokból és suttogásból.

Távolból lettem, messzeséged.
Ha elhanyaglasz, újra távol.
Két mellem holdvilág fehére,
ölem sötétje éjszakából.

Mohó önzésem rég nem érted.
Köddé foszlik az én alakja.
Becézz, hogy végedhez elérkezz!
Miféle végső térfogatba.

S ha szétesünk, ketté egészen
magunk új vágyaknak megadva,
a mámorból majd add ki részem:
riadhass bennem önmagadra.”

VÁTSZJÁJANA ALBUMÁBÓL

Mint szeretők felett a hold,
a tetőteraszok
megtelnek suttogással, ám
a testük felragyog.

„Rajtam fátyol, rajtad szakáll.
A szoknyánk felrepül:
fedett, fedetlen összeforr,
és rendületlenül.

Érted vagyok ilyen heves!
Értem vagy így kemény!
Testesülések: két nemes
kívánság, két serény

dinamó-fél, hogy áramod
úgy törjön rajtam át,
szoroson ellenáramok –
ne vesd le a ruhád.”

PARTI BROOKLYNBAN

Szemét árad a hajnali dagálllyal.
Ablaktól ablakig mosókötél.
Hálóing, zoknik, lepedők, gatyák.
Málló vakolat, döglött-macska-szag.

Az öbölben apró tolóhajók
szénnel pöfögnek nagy, hattyúfehér
óceánjárók tornyai alá.
A túlparton pörög egy parti még:
ruhátlanul fürdenek valakik
a kora reggel pezsgőspoharában.

A sikátorban olcsó lánygyerek
– rúzs tárcájában; öngyújtóra vár – :
villan, kihúny. Csatorna bűze száll,
és nem járkálnak még az emberek.

LAURA A CSECSEMŐVEL

S a gyermek is, az egyetlen fiú,
akit az asztalosnak szült, mikor
öt évig felesége volt, noha
aztán elváltak, két széttört bokor
az egyesülésükön átfutó
ösvény erejétől. Később, talán
magától mégis, felfedezte, hogy
egy nőt szeret, vagy inkább, általa,
még képes megnyugodni, összerogy
különben; és az ágyuk csendje más,
nem is botrány-szagú, sok lázas éj
fűti, amin a vágy csak túltehet,
de nem tehet róla se szenvedély,
se szerető, se mély lélegzetek,
felnőtt, már anyai megfontolás –
mint válaszút fordult velük a tér,
ám az erő maradt, mi volt.

VIRÁGZÁS

Itt kislány, rózsaszín szaténruhában,
melyen átsüt a melle bimbaja,
oly vékony még; közöttük szál virág,
lapos tetők fölé sodorva a
városszéli kaszálók illatát
kócos haja közül. Triko-anyag
inkább, húzott váll, enyhén buggyos ujj:
a ráncok szertefutnak, álmatag,
háromnegyed részt mélyorosz zsidó
szempár, táskák a szemhéja alatt,
nehéz, furcsa vágyak jövőidőben;
s az elmondandótól duzzadt ajak –
az apja meg egy trombitás digó
Bronxból. Átlagos ártatlan, lebeg
tekintetén: szól benne már a hang –
a zongorához ül, néz megvetőn,
akár a pontos, gyilkos fegyverek.

EGY HALÁSZHOZ

A milyen vagyok tapasztalatát
akarod tőlem. Elvenni a másét,
erőszakkal és magadért cserébe.

Cserépre hullat így fügét a vére,
mindent kiforgatva és pattanásig.
Visszautak sosem voltak; a véglet
az otthonunk, nem bármi táv közöttünk,
ingák tucatján lovagolva.

Gyáva
vagyok ugráshoz, s nem tanultam
a lebegést sem, vonszol az utak
hálója, tátogok, partra vetett
hal: nincsen irgalom szemedben.

MERLIN VESZTE

I/ Melyik szemedbe néztek? Amelyik
ágaskodik, bimbója kőkemény már,
s ha rápillantok, elvesztem, mert élek?
Vagy mint mohó berillbe, zöld parázsba,
ragadozó, gúnyos tekintetedbe!

Legyőzött; és a győztestől minék,
mért remélnék önmegtartóztatást –
legfeljebb ha a kéjek kését keresi.

A vágy megkettőz téged, felvon engem,
és elsodor, mert megosztod figyelmem.

II/ A hatalom tiéd. Mit kezdj vele?
Sejtelmem sincs. A markodban vagyok,
elkéstél mégis.

Alkonyi felhőkként lobogsz –

Tudatomat testemből kihelyeztem:
már csak húsom rombolja az idő,
nem engem.

TÉLUTÓ

Jégek lebeg a vizen.
Parányi almamag
a fürdőház a végtelen
kupolái alatt.

Pakura lelkiismeret.
Tisztásnyi ködcsomók.
Az éjből mit sem értenek
a hűdések hajók:

jégdombot épített a szél
a tóból feltörő
forrás köré. Mar, mint a fagy,
a dombon át a hő,

s álmukban is kiáltozó
ludak, hattyúk, kacsák
mérik valami távozó
verdeső pulzusát.

A KÉRDÉS

Sötét szobában szomjúság.
Keresned, mint a mércét,
a megbékélés ritmusát
kevés – azt kérdi: kérsz még?

Kérsz még belőle, vándora
a szépnek, mint csavargó
hajlik a kútra, holddal a
hajában: kell-e mankó?

Vagy így elég. Kevés a több,
nincs, ami csillapítsa
szomjad, s lelkedre rákötött
a test, a szűk atilla.

TÖRÖTT LEBEGÉS

„Átlátszom, kénytelen tüll.
Nem írok verseket.
Kihaltam mindenestül,
ahogy lehet.

Senkinek nem hiányzom.
Akár a négerek
egy ültetvény-hodályból –
minden kerek:

lebegő, szörnyű labda,
lebukni képtelen
a víz alá, halakra
vágódva lenn,

s akárha könnyű rostból,
talán eltűnni csak,
mielőtt, mint az ostor,
a perc lecsap.”

ÉHHEZ A TESTHEZ NINCS KÖZÖM

Ehhez a testhez nincs közöm,
mellyel lélekként ütközöm
kortalan én és végtelen te
közt mintha tokba öregedve.

Bámulom, mint az idegen.
Tükrében kinné vált a benn,
s ő, aki nézi, nincs se kint,
se bent, miközben rám tekint.

Hol vagyok, aki nem vagyok?
Sakktáblán eltévedt gyalog,
csapdába ejtve, sárgödörbe,

és mint az elkábult molyok,
naftalinszagtól támolyog
egy lámpa körül, mindörökre.

NARANCSLIGET

Ágyúszó ha földre omlik,
dolináról dolinára.
Gurgulázik, mint a mennybolt.
Leng a füst fehér szakálla.
„– Madrid holnap elhanyaglik!
Utazz haza Granadába!
Menekülj anyád ölére,
bujdoss apád birtokára!
Talán befogad a környék,
belefoglal lány-imába,
részrehajló dombok üdvét,
lassú patakcsobogásba!”
„– Mindhiába rejtegetnek.
A szülőföld kése éles.
Vár a tör, hol rám vadásznak,
andalúzok éjszakája.”

Város polgárháborúban!
Gárdatiszti csizma csattog.
Sarokvasa kőlapon peng,
mérlegel írott malasztot.
Falangisták tanakodnak:
mi legyen az elfogottal?
Sógorára, ím, kötél vár.
Aki költő, jár-e jobban?
Jó lapjárás, könnyű válasz:
„– Forradalmár söpredéknek,
enkezésével ássa sírját,
az kell az ilyen herének!

Tüzes vasat végbelébe!
Pusztuljon a pederaszta!
Vesszen a baloldal, tőlünk
Granadát mely elorozta!”

Narancsliget, hóesésben.
Jégcsap reszket minden ágon.
Törik a gally, hull gyümölcse.
Közöttük bolyong az álom.
Terelik galagonyásba,
csákányt nyomnak a kezébe:
folyó mormol vízmosásban,
gyógyír Krisztus öt sebére.
Minden verssé válik benne!
Mint a Guadalquivir, árad!
Augusztusi pitymallatkor
földre szállnak a Plejádok!
Szenvedi a szótagszámot,
lázal rángatják a képek:
lökösik és tapogatják,
bibritélő ujjuk éget.

*

„Gőgös Diokleciánusz
küldi lányát a vitézhez:
ha a császáré hűsége,
áldozzon az isteneknek;
de ha két úr a szívében,
készülhet a kínhalálra,
megfeszített példaképpért
térdre rogyva, holtra válva.

Sereglenek az angyalok,
hull a pihe ágról ágra,
égi kórus karnagy nélkül,
közelgő vértanúságra.
Narancsliget, jégbe fagyva!
Csüng a sok csap, cseppje csurran.
Fonnyadozó levelek közt
most kel a Nap harci pírban.

Kikötik az elítéltet,
hóhérai sorakoznak.
Íjat feszít három század,
csak a vezényszóra várnak.
Nyilak suhogó felhője!
Jégesóvel teli zápor!
Gyorsabb fejszénél, imánál,
süvít és lecsap magától.

Háta büszke íve megtört,
melle dongaboltoztatja.
Izzó tekintete hül már,
ma reggelig olthatatlan.
Vállá zsombék, sűrű nádas
meredezik ágyékából,
combja sündisznó, leválik
pompás csípő csarnokáról.

Szent Sebestyén, Szent Sebestyén!
Véres ajkad rózsa szirma.
Bazsarózsa, szétesőben,
holdba és esőbe írva.

Esti szellő, kósza lélek
patyolat batisztot lenget,
fátylakat és keszkenőket,
monstranciát és kegyelmet.”

*

Meddig és hogyan alázták?
Felhorgadt-e büszkesége?
Pribék-dölyföt ingerelni
lábuk elé térdepelt-e?
Vége már. Egy cédulácskát
véle még aláíratnak:
„– Adj, apám, ezer pesót a
fiad kivégző Falange-nak!”

Vér, szatén és gyöngy patazkik.
Most szakad gerince húrja.
Pillája függöny, ha lebben.
Utolsót rebben kisujja.
Légy örökké! Légy a bánat
fellegekkel teli tornya,
holt keservünk, örömünké –
nyugodhass, García Lorca.

2. ELSŐ

MONSZUN

Most egy darabig nagyon nehéz lesz,
Mert azzal, hogy elment, megszokásaid
Egy része lett fölösleges. Mihez kezdj a maradékkal.
És ne várj tanácsot, pláne receptet, csináld-magad-
Módra garantált, mozgalmi hozammal:
Nem lesz más jutalmad, csak a lelkiismeret –

Megnő minden, mint a sár. Meg csontjaink, az álmok:
Bonyolult tornagyakorlat, nem kevésbé
Bonyolult zuhanásra. És a törmelékből, az iszap rétegeibe pakolt
Múltból felszívni gyökerekkel, aminek ezúttal másként
Kell formába szöknie, hogy korok mintázatában új szöttest
Szőjön, tarka hőlégballonokból Oxford selyem egén:

*„Ifjúságom legelői nem kellene senkinek,
S én, London emírje (születtem 2012 május harmincadikán),
Kék burnuszban védem a hertfordshire-i kaszálót, amelyen
Mezei virágokat virít az alkony. Az otthon illata.”*

Te akartad, bár nem tudjuk, miért.
És hogyha másként, azt is elviseljük
Majd valahogy. Erről szól az egész:
A kiszolgáltatottságról, melynek a hűbér
Szerény mása csupán, noha embertelenebb;

Mert a gerinccserepet felnyomja a szél,
Elázik a léc, lerohad a tapéta,
De egy jó sorral már nem történhet semmi.

ÚTON A JAJTALANBA

A pillanat időtlensége nem nekem való,
Mert ami jár veled, hogy minden hely ugyanaz a hely,
Mást sejtet. A boldogtalanság
Forrása nem a múltó perc, vagy hogy a táj tovafut,
Szökellő elefánt; sem hogy mások bezzeg bírtak
Megülni az adottban, nem ugráltak ki belőle.

Itt a szőlőskert körülöttem, épp csak nem versengeni kéne
Veled, hanem élvezni, mintha keresve kerested volna;
Mert nem az a kérdés, leomlik-e Ilion, ha mindnyájan
Önmagunk leszünk – persze, természetesen.

Ám ha beugrik, hogy a figyelmed folyton eltereli,
Ami csalogatja: a legnagyobb talány, talán megsejtet végre,
Miért vár mindenki makacsul a legutolsó percig, hátha
Kiderül a poén, elhangzik még idejében, és miért
Oly érthetetlen a mosoly a szarkofágok arcán.

VIHAROS INDIGÓVAL

Mire várjak? Roncsolt vágyak képeket csereberélnek,
És a sóskaborbolya már majdnem ellepi a kertet.
Ha nem reformzsidó lennél, akit Pál is megkavart,
Nem hit által akarnál üdvözülni, miközben azt se tudod, mi az –
Meddig nem hiszel és honnan igen, mi a különbség, ez az állandó
krízis,

Nem születéssel kipipálva, hanem a megértés feladatául;
Ez a gyulladt képzelet, ezek a bélgörcsös álmok,
Az elme hírekkel eltömött járatai. Van ezen kívül a
János 3:16, de az „aki hisz őbenne” éppúgy vonatkozhat
Az Atyára, mint a Fiúra, vagyis
Teljes a zűrzavar; nem tudni ugyanis, hogy az
Atya önmagát állítja-e példaképnek élénk,
Vagy egyszülött Fiát, aki őt imádta, esetleg mindkettőt alakítva.
Így csak ez a prolitelep van, amivel nem lehet mit kezdeni,
És amit, mint Mátyás után, folyton privatizálnak,
Szétlop, aki teheti, de kiirtják, aki nem;
Utána meg a patetikus összeomlás,
A kapkodás fűhöz-fához, másokra mutogatva a sunyi kivárás,
A közérdeknek álcázott magán-, meg a magánként lesepert
közügyek.

Ha a kereszténydemokraták kormányra kerülnek,
Tisztességes ember megvizsgálja a lelkiismeretét.
És mi széttépjük a szentet, hogy halála
Áldásában részesüljünk. De te fulladtál-e már? Árvíz hagyatékot,

Mihez kezdesz a viharos indigóval,
Ha elfeketül az ég és agyonveri a tájat?
Dzsinnek ezek, vallásuk van és bagzanak, söpredékük betölti
a földet,
Uralkodnak megszállottjaik által, nincs menekvés az ostoba
alkudozásból;
Ezért ha tevéddel hálsz, öld meg utána, vagy add el a szomszéd
falunak –
Míg megtartod a törvényt, nem számít, hiszel-e,
Mert az angyalok fényből vannak, a dzsinnek azonban tűzből.

LÜKTETÉS

I/ Olykor szinte könyörög, hogy hazudjak neki. „– Miért
Jössz hozzám?” „– Kihez menjek? Te vagy a feleségem.” „– Jó
Vicc.” Mint síró Mária-szobor a körmenetben, ugyanis (apám szerint)
Sózott hagymát tettek a fejébe, annak a leve
Csorgott le az arcán, de hát mit vársz egy protestánstól;
Olyan tehát a helyzet, hogy kényszer szüli a kényszert,
A boldogság vágya részleges optimalizálás, rengeteg munka,
Düh, hiábavaló csalódás kíséri, mert hamis a premissza,
Hogy másutt, másnak jobb; így aztán tévedés
Az egész kirándulás, hisz még az a legboldogabb, aki el se indult.
Néhány nagy mitológéma terében, végletek közt:
Keresés, ütés, vigasztalás – nézd végig, elképeszt majd, milyen
szimpla és csupasz,
És ahol nem fordítom magam ellen, szükségképp hazug is,
Mert szép. Pedig ez a minőség a legtitokzatosabb mind közt,
Igazi leplel bitang, orrunknál fogva vezet, a szomjúságunk
Teszi nevetséggé, s műelméletté a kudarcot,
Hogy megértsük, megtagadjuk és kiszabaduljunk
Belőle, elfogadván; utólag szoktam észrevenni, hogy megint
Bolonddá tett, csak mert a rúttal egyenrangúnak legfeljebb
vészbanyák
Esz­té­ti­ká­ja tartja –

Sokféle a függés, és igazán. V. csak azt közölte le, amiben szeretet
Akadt, nem a nyálas fajtából, sziruppal nyakonöntve,
Hanem a kegyetlenből, amely igazat mond feltétlenül, de
Nem mindenáron; és nem majd, hanem most.
De persze kipróbáltam a többit is, tele a padlás
Velük, sokkal hosszabb a zsákutca, mint azelőtt volt –

Nevezzük munkásságnak; kerestem, de ha nem magam ütöttem,
És nem mást vígasztaltam, az egész félrement,
Máskéféle térnegyedben kötöttem ki, mint ahol akartam.
Olyan primitív az egész.

Vissza tehát a gyilkosságokba; tönkrevérve vissza délre,
Borotvasárga égen dinnyefolt...

II/ Próbáltalak bevárni, de ez a „ha sürgettek, el se indulok”-tempó
Vargabetűkbe hajtott, és végül nem bírtam idegekkel,
Amit nem akartam látni, úgy felszaporodott körülöttem,
Mert bennem vagy belőlem, de elfogadhatatlanul. Tehát:
Nem tudok, nem is akarok úgy élni, mint más, mert nem hiszek
abban,
Amiben a többség, az anyagban; alkalmatlan voltam és vagyok rá.
Képtelenség erőltetni, noha meglett az oształéka,
És talán ez az apróság tett egyedül emberebbé,
Aki önző voltam végig, irígy, acsarkodó;
De tisztázzuk – urbánus vagyok, akit az ugar űzött
Nyugatra, nem a kétség, hogy a *völkisch* számára kétes
Fajba születtem-e; és nem hagyom, hogy a mocsárba
Süllyedjen, amit teremtettem, akik teremtettek engem.

III/ Hol kisebbnek, hol nagyobbnek hiszi a valóságosnál hatalmát,
Feltétlen nemlétezőnek, haja hullámain lovagolva,
És igaza van, mert egyszerre tucat is, egyszeri is,
A varázslást meg csak tanulja, hogyan kell elgázolni
A vele egykorú, még idétlen fiút,
Akit megnézek magamnak: zselés haj, vékonyka bajusz;
A frufrujából árad: csakis eredeti lehet, aki ennyire kell
Egy kezdő vampnak; a szerelvény pedig befut Békásmegyerre.

Hát itt volnánk. Kopár megálló, az aszfaltból felmeredő
Betoncsutkák, lapos tető, hátul ekrü óriások;
Kétoldalt töltés, mindaz, amit a természet se tehetett jóvá,
Noha a lelkiismeretére bízták, mint csecsemőére a nádist,
Oltalmazza cserébe, amiért megtűri a másikat.
Az idegbajosan rángatózó járda, rajta kiütés-ráncokba gyűrve
A föld hasadékaiból a fejét kezdetben csak szerényen
Felütő gyom, ámde oldalt, porlepte bokrok alján
Már csalán is terem; régi betonelemekből
Rakott kerítés maradéka kontráz ferdén imperatív
Közlekedési tábláknak: döllyfel tilos ez, tilos az.
És tódulnak a leszállók, mindenki tudja a dolgát,
Siet, nem látja a falansztert, amely ennél fogva nincs.

Vannak, akik nem halnak meg, csak a postacímük lesz más,
S emléküket hiénák méltatják ebédidőben.
A Szentszéknek például elévülhetetlen érdemei vannak abban,
Hogy a leglejártottabb szó a szeretet, nem a gyűlölet lett –
Ezek térinstallációk: kijelölik és belakják
Saját terük, miközben dunsztban fuldokol a Város.

„Egyszer megkért, kísérném haza a kocsmából apukáját,
Aki épp nem hazamenni, hanem verekedni akart,
Anyukájának meg húznia kellett az éjszakai műszakba és azt mondta,
Nem mer egyedül maradni vele. El is kísértem;
Otthon volt egy falikútjuk, abban csirkenyak, zacc meg csirkefej;
Az öreg előhúzott onnan egy kanalat és megkínált kávéval...”

IV/ És miért is ne lennék csalódott? Láttam a jó
Fellángolásait, de a győzelmét soha, se az elején, se a végén;
Annál többet a hitványságot ünnepelni, az óvatos és aljas középszert,
Mely csapdákkal veszi körbe magát, kéjjel készíti az utat a gonosznak.

A pénz vallását mint gazdasági rendet, fiucskák húsa felett
Remegő papot, öklendezni képtelen politikust, aki a törvénykezéssel
Csak kijárója a bábokat mozgató kezeknek, ám ezt népképviseletnek
Nevezi, vádolva ellenvéleményt; meg hogy a nyereség sosem, a kár
viszont

Mindig közös, miközben a művész megrendelésre árucikkeket
Gyárt, tilthatótól a támogathatóig, ha elég eszelősen hisz az
alaptalanban; a barátok

Az önsajnálát eszközei, a tisztesség pedig reliktum, melyről senki
se tudja, mire kéne,

Noha emlékeket takar. A tények csak arra valók, hogy értelmezések
Tapadhassanak meg rajtuk, gályán remora;

Az eszmék is értelmezések, az igazság elérhetetlen illúzió,

És mint egy délibáb-üzemben, ahol mindenki magabiztosan vallja

A gyártósor teljes kapacitását lekötő termék piaci felsőbbrendűségét,

Magnetofonról egész nap ugyanazok a hazugságok szólnak,

Csak hogy gondolkodni ne kelljen, mert fáj pokolian mindaz,

Ami nem, és tudni korántsem mentség arra, amit a nevében
elkövetnek.

Ezek nem spontán benyomások, noha a mélyebb belátásnak
Talán híjával vannak; de azért ott van bennük

A még mindig nem szűnő késztetés, hogy a lehető legáltalánosabban

Érvényeset a lehető legegyszerűbb írja le; a válság azért fontos,

Mert az igaz hőfoka; és akkor még mit se szoltunk az örület

Megtisztító és cserben hagyó erejéről. A haza a nyelvből nyílik,

Az anya, az apa nyelvéből, amely átvarázsolja a hely

Élményét, belevési a csecsemő emlékezetébe; de ha a billog a hely
alakja,

A tűz, mely átizzítja a vasat, mégis a nyelv.

Túl sok a kikötő, és mind összeomlik végül,
A hajók pedig ott vesznek, szintén magányosan
Perc és örök közt, még a képtelenben,
Mint a szökőkút, ha feltör, és pezsgése ormán
Megcsillant valamit, üvegalcerrá ejti szét,
S a szétpergő golyók után hiába kapkod, lezuhanva.
Az esthajnal, a teremtett egyhangúsága
Csillagfénnel árasztja el a földet, visszaverődik a holdról,
Táncot jár a folyón, mi pedig,
Visszhangos termék, járkalunk a dobozban, mindenünk
Látszat és lüktetés...

A NÉVTELENEK

I/ Már elég sok rossz verset írtam ahhoz, hogy felismerjem a jót:
nézd,

El tudom kezdeni, mint hajráf meg szemspirálok
Közt egyetlen biztos mozdulattal, mert ha a bőrdöböl kibújni
nem is bírsz,
Tágítanod azért lehet rajta. Salamon, a költőtárs a női ellenére,
Nem miattuk jön ide, hallgasd meg énekét:

„Templomot építetek az én Uramnak szavakból,
Hajlékomnak, hogy ne legyen hajléktalan!
Magamról általa gondoskodom:
Boldogtalanságom az ő magánya,
És örömétől mezőim kivirulnak.
Amit kér, kilódít a sírból –
Könnyű szolgálni a Megnevezhetetlent a belátás erejével.

A bölcs hálás korlátaiért, ostobaságát szegletkövé faragja,
Bálványai deszkájával fedi le, két kerubím
Szobrát bevonja a szellem aranyával,
Hatvanszor húsz könyök alázata.

Nem érdemli a hangszer, hogy dicsérik,
Egyedül a kéz csak.
Nagy csodát művelsz velem, mikor országomat odaadod a tiédért,
Libanon cédrusait, hogy az énekek éneke szálljon.”

II/ Nem a gyűlölet apostolai számítanak, a hamis próféták ugatása,
Hebégők hangoskodása, akiket véleményük kínoz és a kintől
egyetlen módon
Remélnek szabadulhatni: ha ledorongolják az útjukba kerülőt,

Kivéve a hasonszőrűt, akiben tisztelik saját epilepsziájuk.
Én a tapasztalatról beszélek, ami hiányzik, arról az útról,
Melyre nem léphet, csak az én, és mindig egyedül, önként,
Feloldódásra készen; mert ha magába pillant, a kútba,
És elkezd számba venni a tudatformák előfordulásait, nem
tipológiába

Torkollik önfelszámolása; a megbékélés nem szirupos cél, hanem
mellékhatás,

A felkerekedettségek szimptomája, azé, hogy valami
Történik végre, sikerült mégis kivárni, cseppekben még, de esik már,
És eddig mindenkinek sikerült, hát mért ne neked?

Ha elegend van a kilátástalanból. Nem mert sorsod jobbra vagy balra
fordul,
Hanem mert a doboz olyan, amilyen: se tágulni nem hagy, se el nem
ismeri,

Hogy oda-vissza nem a végtelenség, és a szabadság kényszerével
Nem fér meg; és ha válaszolnod arra az érvre, hogy maradj,
nehezedre esik,

Mivel lefékezi, hogy a dobozon kívül majd egy másikat találsz,
és így tovább,

Gondold meg: a „számból vetted ki a szót” nem fecsegők kavicsa,
akik dadogásuk

Nyelvük alá helyezett kővel gyakorolják; ez se az, aminek látszik,
Hanem azt árulja el, honnan származik nyelvünk: a
megszámolhatóból.

Nekünk viszont olyasmi kell, ami nem számolható meg,
Hogy a feltételes valószínűség láncából kitörjünk, a történelem
Szorításából; ehhez azonban nyelvből a fogalomba,
a számlálhatatlanba, a lélek,

Az álmok forratagába kell belépnünk, a vágyak fenevadai közé,
elcsitítva

Bárányt s oroszlánt Tammúz vagy Orfeusz példáját követve, aminek
A *Varázsfuvola* kései paródiája csupán; mert doboz, valószínűség
és szám ugyanaz,

És akinek nem tetszik uralmuk, nem talál másfele kiutat.

Megjárták a névtelenek

Előtted, s hogy vissza egy se tért, az bátorítson, hisz a jajgatók
körülotted

Kárvallott képtelenek, akik tudatlanságuk siratják, foggal-körömmel

Kapaszkodnak az agyagba.

Én még maradok, mert ezt kell tanulnom. De olyan leszek,

mint az orvos egy napon,

Aki odaadta minden gyógyszerét, és a tanácsból is kifogyott:

A múlt készleteit felélve egyidejű...

ARCCAL A DOMBNAK

Ahogy az évek összefutnak,
Anyám testét megfürdetem:
A virágszárak rothadása
Van benne ott, a végtelen.

Micsoda köd már éjjelente.
Beburkolóznak az utak
Homályos lelkiismeretbe,
És szinte semmi nem halad –

A történéis is vánszorog csak
Cseppenként, mint egy tébolyult,
Konok, távoli, szörnyű vízcsap,
Elzárhatatlan vízbefűlt,

S nem tudom, mit mondhatnék végre,
Amiket csak a kéz szokott,
Üt és becéz, vonyít az égre,
Keresi, mint a holnapot.

AZ ÜVEGGÖMB

I/ Ebben a városban mindenki volt már mindenkié,
Az egyensúlyt keresve. Mindenki tudja minden titkodat,
De ez sem a közösség, még csak a szabatos
Bizonyítás tagadás által, a „nem vagyok ez” állapota;
És nagy titok, hogyan lesz ennyi tagadásból
Igenlés, elrontott sorsokból egyetlen makulátlan,
Hisz az ember mintha csak azért cselekedne, hogy eltaszítsa magától,
Ami nem akar lenni, miközben valaminek *lennie* kéne.

Üveggömb belső felületén képsorok
Isméltődnek. Temérdek ellentétpár, a sorsok átolvadnak:
Te nézed száraz szemmel. A periodikus ént
Meg kell fékezni, lecsitítani, de mi ez az ár, amit fizetünk érte?
A káosz gyönyöre, összerakhatatlan kaleidoszkóp a gyermek kezében.
Nem tudja még, hogy egész életét elfecsérli vele, miközben várta
a szél is,
S marad a tüske benne: „Mit is bizonyítottam?”

Nem az időt. Nem a szerelmet, nem a fogalmak tisztaságát,
Nem, hogy a lét kincs, amit meg kell becsülnünk; sem hogy
tornászni muszáj,
Mert ép testben épül a lélek; mindenfajta torna középszer,
Míg meg nem kérdezi, egészségesnek lennie miért kéne és kinek;
S az embereket az élteti, hogy elhiszik: több van náluk, mint
amiről tudnak,
Ez a kincs-tudat. Thomas Hoffman csinált egy valószínűségi
Mélyindexelőt, ahol a z paraméter hivatott a fogalmak számát
becsülni,
De a képlet csak arra jó, hogy a szemantika által próbálgassuk, jól
saccoltuk-e meg

Z értékét, jottányival sem közelebb az alapokhoz. Szerelemről
Se essék szó, míg ki nem derül, az én magát vagy mást szeret-e,
s hányan

Vannak egy kapcsolatban azok közül, akiknek álca
Csupán az alak, s mindenkibe kettő jut belőlük; az idő zavarát
Pedig végképp kerülje, aki átélte elégszer: hol van, hol nincs,
most sok,

Máskor kevés, cammog, rohan vagy áll, tömegünk beágyazó mező –
Az egyetlen kérdés ez: mi a tömeg, amitől lassul;
S az értelem-e, mint hinni szeretnők, a sűrű közeg...

II/ Persze van abban is logika, hogy egyik holokauszt miért lenne
fontosabb

A másiknál: szerintem az ipari jellege
Miatt, akár mert megszoktuk már, hogy egymást karóba húzzák,
Miszlikbe metéljék az urak, lehetőleg a csecsemőt is, az asszonyok
meg –

Nos hát, az asszonyok; akár pedig mert a szörnyű csak addig
szokatlan,

Míg új, mi pedig nem tehetünk róla, hogy megszoktuk, mint a
gennyet,

Amely a csapból is folyik, lévén egyetlen sipoly
Az életünk. Lehet, hogy az számít csak, ami közel van
(Bár épp erre mondhatja bárki, hogy neki más esik legközelebb) –
Nekem az elbeszélő személye, az ott járt tanúsága a fontos,
Aki benne volt és visszajött, csak hogy elhallgassa, mégis elmeséli,
Mert noha önpusztítás az élet, különben értelme sincs; és mint
egy nem (túl)

Személyválogató Isten, szétesik a történetekkel. Hallgasd meg
például ezt:

„És két újabb sztorit is előkotort, az egyiket a szentesi rabbiról,
Aki a transzportokat szervezte, amiért jutalmul őt meg a családját
Csak Ausztriáig vitték. Utóbb megpróbált Izraelbe disszidálni, de a
határon
Elkapták az oroszok, és mert doktor volt, azt hitték, orvos; elvitték
Szibériába,
Ahol nyolc évig tüdőgyógyászként dolgozott egy szanatóriumban,
Hitler sajtófőnökét
Kezelte, meg is gyógyította, ő pedig aztán – miután Hruscsov idején
kicsérélték –
Ígéretéhez híven kivittette Németországba. A felesége közben a
gyerekkel együtt
Kivándorolt Tel Avivba, hozzáment egy szobafestőhöz,
Mire egy nap megjelent a rabbi a német útlevéllal. Az asszony
elájult, a festőt kirúgta
(Szerintem igazságtalanul: vannak szerzett jogok is), a pasasból
professzor lett
A Jeruzsálemi Egyetemen, a gyerek meg matematika-zseniként az
Egyesült Államokban
Szerzett katedrát, aztán – egyetlen éjszaka – mintha letörölték
volna a táblát,
Mindent elfelejtett, ami a számokkal kapcsolatos. Leszázálekolták,
Pestre jött,
Valaki elhívta a Szent István parkba egy kávézóba; ott ült L. is, és azt
mondta neki:
»Ezt az embert a maga apja vitette el Auschwitzba.«

A másik D. »tanulmányútja«. L. szemérmesen meggyóna: ők nem
színtiszta zsidók,
Csak amolyan betért fajta, mert az erdélyi szombatosok között
bukkant fel
Valamelyik ük-ükapja, tehát a gyanú szerint a Klein-ág szászok,

De deportálni azért elég jó így is. L. és D. szülei testvérek voltak: két
gyönyörű nővért
Elvett két daliás fivér. D. és az anyja Németországba kerültek, egy
szövőgyárban
Dolgoztak; D. két műszakot is lenyomott egyben, míg az anyját
lefektette
A textiles ládába, hogy pihenjen; miután kopaszra nyírták, kinőtt
a szőke haja
Megint, felkötötte rongyokból összevarrt, kihímzett kendővel, a kék
szemével
Olyan szép volt, hogy a katonák azt mondták neki, menjen innen,
Nem létezik, hogy ezzel a külsővel zsidó legyen; ő azonban
nevetett és kötötte az ebet a karóhoz.
Történt egyszer, hogy D.-ra rászállt a jóslás képessége: tenyérből
jóslt
A többszáz asszonynak, lánynak, tartotta bennük a lelket; és volt az
üzemnek
Egy német parancsnoka is, durva, mogorva ember,
Aki el nem tudott menni senki mellett anélkül, hogy legalább
Jót ne taszítson rajta. Egy nap hívatta D.-t, és eléje tartotta
A tenyerét; tolmácsolták D. szavait, aki így felelt neki:
„Maga eredendően jó ember,
Miért bántja ezeket a szegényeket folyton?” Annak elkerekedett a
Szeme, soha többé egy ujjal nem nyúlt a foglyokhoz; mikor
Az orosz csapatok már közelegetek a gyárhoz,
Rettegett az életéért, ismét hívatta D.-t, aki ezt mondta: „Ha itt
marad, nem esik bántódása,
Ha elmegy, nem sok jót látok”; ám amaz elvesztette a fejét,
motorbiciklire pattant
És elmenekült; a gyártól másfél kilométerre aknára futott, az meg
darabokra szaggatta; meg is állapodtunk,

Ha ma szerencsével harcol, és átveszik a gyereket
– Azért kell átvenni, hogy otthonba mehessen lakni, ha már az elvált
Szüleiben nem bízuk, hozzájuk nem akar költözni, a barátnőjénél
meg újra
Csak belövi magát –, akkor a győzelem őt igazolja; adott esetben
kifizeti
A „kárt”, amit egy betegágy használatával a rendszernek okozott
(De akkor ujságíróként hívok, esküszöm). Ha viszont

A Socialstyrelse is lefordul a gyerekről, akkor az a rendszer és a fő-
Orvos áldozata lesz, no meg a sajátja és a szüleié. Ebben az esetben
S. hiába gyötri magát, a további parancsmegtagadás már őt
Keverné bajba; sajnos nem lehet mindenkit megmenteni, noha
Törekedni kell rá – ezt azonban már nem mondtam meg neki.

Ki van borulva. Nyugtattam a végletekig, hogy nincs mitől félnie,
És még mindig jobban jár, ha a főnöke marja, mint ha
a lelkiismerete. A román
Ugyanazért utálja, amiért a lengyel: mert árad róla, hogy más
Normáknak engedelmeskedik, és csípi a szemüket
A tisztasága: azért így is lehet. A saját
Mérlegükre emlékezteti őket, amiért nem hálásak.

Azt mondta, mikor kiejtette a száján, hogy a gyerek az ő
felelősségére
Benn maradhat egy éjszakára, az a kezét szorongatta, az apja
megölelte,
És mindenki sírt. Az ápoló is. Ő is. Élet-halál pillanata volt,
Mint egy ítélszék előtt; szerintem ezt nagyobb élmény lehetett

Átélni, mint amekkora traumával jár a felelősséget
Vállalnia azért, hogy – ha csak kis időre is –
Sikerült megmentenie egy embert; mellesleg
Az esküje szerint...”

IV/ És hát igen, egyik nagybátyám ötvenhat után Tökölön ült;
Nem mintha ez már bárkit érdekelne – ő halt meg
Cseresznyepaprikától, annyit evett belőle; a veséjét leverték,
Az orrán pedig kiütött; mikor utoljára láttam,
Felpolcolva ült az ágyban, a szobában dunnaszag és kereszt; vagy
a tököli plébános,
Akinak a félnótás unokaöccse kerékpáron ment Afrikába,
az útmenti szilvafák
Terméséből sűrű kompótokat főzve; meg a dzsentrit játszani vágyó
Másik nagybátyám, aki hófehér huszártiszti mundért csináltatott
magának
A jászberényi tanítóképző báljára, miután beszedte a kulák
nagyapám
Helyett a négy pesti házuk bérét a lakóktól, és puskákat is vett, hogy
Afrika-vadász
Lehessen, de csak Athénig jutott, ahol leszállt a hajóról,
Megttekintette az Akropoliszt, majd Tanagerből visszafordult.
Később egy Harley-Davidsonnal állított be, oldalkocsis motorral
flangált
Pont Sós-kúton, meg egy Ford kisteherautóval, amit az oroszok
elrekviráltak,
És mikor nagyapámék meghívták ebédre a tisztet, aki náluk lakott,
Csak hogy anyámékat – a pincében, krumpli közt – meg ne
erőszakolják
A kiskatonák, a szerencsétlen csak a salátát tologatta
A tányérján, mert nem tudott késsel-villával enni.

Van ennek értelme szerinted? Én csak a testvéreimet kerestem,
Akiket másfajta kémény füstölt el, az ötvenes évek,
És néha szembejönnek az utcán, felismerem a sosem látott
Arcukat; de hát a Gyűjtőfogház falánál is lőttek éjjel agyon
Névteleneket, akik aztán a hamvasztóba kerültek.
Valamit kéne azzal kezdeni, hogy meghalt, aki megszült,
A torkom még mindig elszorul, és ha ez nem is lesz már másként,
Semmi nincs elintézve a kereskedelmi adókkal.

BETON ÉS CSEMPE

Ahogy az alsó rétegek
Szabadulnak ki, meglehet.
Talán nincs semmi általában,
Csak éjszaka az éjszakában.

Talán csak a tömör falak.
Téglák, ha megszólítanak.
„– De tényleg, akkor most mi van?”
Se földrengés, se szélroham.

Alszik az álom, elkerül.
A pince csupa vér körül.
Beton és csempe. Lámpafény
Alvad a bikacsök hegyén.

ÉVFORDELÓ

Sose tudd meg, milyen,
Mikor a bútorú várod, felhívnaa reggel kilenckor, és azt mondják:
„– Beszélj hozzá, még meleg.”
Noha minden telik, az ilyen percek nem bírnaa elmúlni soha.

Beszéltem hát. Nem tudom mit. Hadartam. Ezerötsszáz kilométer
Zsugorodott össze, égő cigarettapapír.
Szinte láttalak, pedig csak a jajongást
Visszhangozta a mobil. És körülöttem az a kongó lakás, teljesen
idegenben,

A kopasz padló, falak. Talán a tiszteletedre, sokáig úgy maradt még –
Ma sem lakályos, nehogy elfelejtsem: az emlékművedben élek,
Ha élet ez, nem pedig lehetőség,
Hogy megértsek valamit, ami felfoghatatlan.

ÍMA KÉSŐN

Az egész életet, amit másképp kellett volna csinálnunk,
Nem te belülről, mi meg körülötted, ki-ki a saját
Galacsinját görgetve, káprázatosan önelégült
Módon. Már csak ez van, ez a pohár-alján-a-penész,
Nincs-kedvem-élni-és-nem-is-tudok bonyolultság.

Az embernek azért lesz gyereke, hogy általa adjon
Vissza valamit azoknak, akik olykor legszivesebben
A bőrét nyúznák le, máskor pedig
Tulajdon lejtőjüktől megrettenve engedékenyebbek,
De mindenki kapar, és fedezéket, féltékenyen őrizi
És másokra mutogat, mert a saját kudarcaival
Sem tud mit kezdeni. Valami kétségbeejtően nem működik,
És a szeretet, mint ez a megkezdett bor, lassan párolog el
az üvegből.

Hogyan és ki tanít meg bennünket élni? Hol a választott nép,
Aki gazdag élnitudását szétosztaná a környező
Koldusoknak, hogy ne alamizsnán marakodjanak,
Hagyjanak fel az óbégatással, inkább dobják el a mankót?
Koldus az, akinek csak a vicc maradt, a „Pösze, beszélj rendesen”,
Meg a „Jé, eleszett a szánta”; aki magát nyalogatja,
Mert sebeit már a kutyák is elhanyagolják.

E szűkülő időben sodródunk Vaskapunk
Felé. Tekints ránk, áruld el a titkát, hogyan tessük a jót
büntetlenül!
Nem belerokkantva magunkat a munkába félelemből;
Nem befelé kimenekülve, mint szorítóból, ha pofon csap
A kötél; nem átkozódva, és végképp nem füttyörészve!
Légy igenekből a játék melegével, vacogóknak.

SZERTARTÁSOK

„Ha unalmas, mit tehetünk: mindig az anyját
Keresi, sose nő fel; ott voltak neki a nők, mind kitűnő
Anya-pótlék, meglelte a módját, hogy a fátyluktól kanyarítson,
De ha spenót volt ebédre, »Edd meg, amit adott nekünk«
Lett a fohász”. S mondhatnánk azt is utólag, hogy a halott
Megmosdatása volt ez a rítus, amivel esztendei összeomoltak,
Vagy utazások a tenger fenekén; a természet
Sosem parancsol ránk: legyen most már elég a gyászból,
Mert örömeiben is ott az enyészet, és kialudván
Télire, hordozza magában a szikrát, melyből a zöld tűzvész
Felszökik újra... Körhinták, óriás-
Kerekék.

Ami anélkül is rossz, szabad-e operálnunk?
Jó, egyfajta raktárban élek; és persze nincs garancia rá,
Hogy nem képzel valaki részletekbe menően,
Le a fájdalomig; a polgári társadalom
A szentségek kiadását veszi vissza, adminisztrál és adóztat,
Míntha tényleg a Szoba teljesítené a titkos vágyakat,
Épp csak nem azonnal: te hatalmat akartál, tessék –
Té pedig az örvényt: pillants bele hát. De alap az alaptalan,
A visszavett, a rég annál se volt, akitől visszavették,
Se a másiknál; így ingadozunk majd nihilista,
Majd meg pogány közt, folyton a kezdet végén,
Míg az egérnek új foga nő.

(S ők a padlásról kilesve látták, hogy a plébános Duhovics
– Mit korcsolyázott! mint egy szép fekete fecske, szoknyája szállt –
Csicskonkázott a Bara jegén...)

ULYSSES

Amikor fürdő után illatos
Vagyok mint maga Gerty McDowell
És Bloomnak játszom el Nauszikaát
Ugye majd nem cserélne senkivel

Otthon a lepedőnyi Mollyval
Ugye csak nyáladzik meg nyeldekel
S én mint a szikla melyre kiülök
A suta gyűlölet csábítja el

A kárhozat amelynek nincs oka
Mégfut ledöntött prédája elől
És ott áll majd nyitott lódenkabát
És izgalomban enyhén balra dől

HATVANADIK SZÜLETÉSNAPOMRA

I/ Ezek nem versek, mindössze pillanatfelvételek szavakból.
Drafi Deutscher dalait hoztam vissza az NDK-ból,
De egy álom nincs testből, és én nem tudom, mi történt volna,
Ha tizenhat évesen, a Gellért teraszán, a hullám fölött
Margrit Pütsch megkérte volna a kezem.
Csak az alakját látom tisztán, a fürdőruhája ívét,
A szintiszta formát, nem ami domborodott benne,
Mert az nem volt valóságos, csak a látvány,
Én pedig élőhalott, hiába látszottam akár –
Úgy éreztem, elfogy belőlem a súly,
S ha tehetném, vele lebegnék, nehogy észrevegyen.

Ő tizennyolc volt, szótlán, akárcsak én.
A Hamupipókéét játszotta Annegret Sepperer
Mellett, aki már tizenkilenc, mai szemmel férfifaló,
De legalábbis realista; éreztem, mint kóstol meg a szemével,
Mielőtt több hagymával dínstelné meg.

Nem tudtam, mi ez az egész,
Honnan nyílt és zárult be egyszerre a nyár
Minden tágassága dacára ájult szégyenkezéssel.
Nem bírtam a tükörbe nézni, nehogy látnom kelljen, amit neki kell;
Elhinni: ne utálna, ahogy magamat én.
Mikor elvittek mellőle, lábikráim odasült a motorbicikli
Kipufogójához, de csak a száját láttam, mely az imént még gálicos
Szőlőt szemezett. Különös, mennyire nem öregszik
A szeme emléke, a kurta barna hajáé,
Az a tekintet, amely öt nap után mindent tudott;
Csak azt nem, hogy elválásunkra negyedórával

Bezárkózom az üdülő vécéjébe, nehogy embert kelljen látnom,
És a titokban mindig magammal hordott fésűm nyelével egy nagy M
betűt

Kaparok a kézfejemre, míg előnti a vér.

Ugyanezt a kezet átszúrtam egyszer késsel,
Hogy megismerjem a lázadó tengerész büntetését.
Az a sebhely is megvan. A bőröm alatt én olvasok csak.
Talán nem tettem volna, de a szavakat kerestem.

II/ Ez az alkalmatlan élet, amit eltitkolni muszáj,
És azt csak elmesélve lehet – ne sajnálj; addig szorít,
Belülről fullasztja a torkot, ha viszont levegőre kerül,
Mustárrá meg gázzá esik szét, ami mégiscsak haladás.

Miss Marilyn Hordern, Coventry rózsaszála! Az álomban egyre
kijebb

Menekültem, de nem találtam, csak vérző nőket, akiket
Nem érdekeltek a képzelgéseim, csak hogy diszfunkciós vagyok,
Céljaikra alkalmatlan, hibás termék, vagy örijöngő selejt.

Ez még mindig az ártatlanság földtörténeti kora volt,
Nehezen morzsolta föl az egyhangúság, meg hogy Pityuka édes,
Ám eszi, nem eszi, nem kap mást. Láthatárba szerelmes barbár,
Hol a te birodalmad? Vedeltem, mint a gödény, hogy ne fájjon
annyira,

Konkrétan a májzsugor kezdetéig, amire egy munkahelyi orvos
Figyelmeztetett mogorván – alig tíz évig tartott oda; vissza mint az
ellenáram,

Akkor már a ritmusba fúlva, amit nem kerestem, mégis
Átsegített a csalódáson, legalábbis azt hittem egykor.

De nézd, talán már csak a szemem a régi, ha ma látnál, megjídnél,
Mit művelt az idő, miközben egyhelyben álltam a szélben,
Hordta a homokot, olykor azonban, ha elállt, a sivatag peremén
Azok a hegyek varázslatosabbak voltak minden egyébnél.

Boldogan valaha egy fél teremtésben éltem, amelyben történtek
csodák,

De a teljességre ráadásnak, nem helyette.
Soroljak neveket? Minek? Mikor az asztal mellett nagyanyák
Teszik fel a kezüket, akiket sose láttam,
Fogom fel a közhely mint közös nevező megtartó erejét.
Erre tartott meg. A tudatra, hogy volt-nincs, a varázs
Elillant, s minek is tudnám, ha S.É. is csalódott,
Vagy sem – helyettünk a gyerekek kellettek, helyettük
a szivárvány.

*Közelebb húzódni melegéhez,
Nem elnyeletni kazánnal.
Nem fönixszé válni –
Mosdótálban a vízzé:*

Ilyesmire vágytam. Megzavart, hogy mások gyakorlatiasabban
Csaptak le az éteriekre, s még jobban, mikor amazok
Kezesen szót fogadtak – nem értettem, ma sem értem.
Hiába voltam teljes, aki fél csak; kiderült, akkor először,
Hogy a világ más, mint hittem, és a megnyíló szakadékba
Belezuhantram, soha nem is találtam ki belőle.

Bevándorló lettem a saját életemben –
Kilökött egy távoli, rég elfelejtett otthon.
Hova visszamenni nem volt. Nincs más hátra, csak előre;
A nyelvet megtanultam. Álmomban máshogy beszélek.

FELVONÁSKÖZ

Tudják kérem, ha az ember megérti, hogy volt itt poén, ha nem is
óriási,

Miközben csinnadrattára várt, valami egetverően szellemesre,
Helyette végül rájön: alacsony és kopasz, vietnámi papucsban
járkál az utcán,

A sarka enyhén retkes, zsebkendővel törli a fejbúbját.

A kínai piacra megy: biciklit tol vagy targoncát, „Vigyázz-kocsi-
kocsi-vigyázz” kiabálja,

S ha megkérdik, mibe kerül, „Egy vagy sok”, kérdez vissza.

Tofut eszik ott, ahol maguknak főznek, kartondobozokra

Dől le aludni, rozsdás konténerbe zárkózva menekül,

Ha a piacfelügyelet razziázik, mert papírjai nincsenek,

Trikók, fehérnemű, suhogós tréningruhák, bólogató kutyák

Tömkelegében téve a dolgát; nagyjából ekkora a játéktér, ekkora

Reveláció rájönni, micsoda félreértés, hogy a magány elől

Másokhoz meneküljön, ha ugyan volt elveszett paradicsom,
amelyből

A hormonjai kiűzték, mint besenyők Álmos atyát.

Szóval itt ez a putri, ez a széksorok közti aréna, maguk közében,

Mindenki ül és senkise, néz és szerepel, nem bírja abbahagyni,

Mígnem a sarkánál fogva ki nem vonszolják a homokban;

A többi nézi önfeledten, aztán csinálja tovább,

Mert nincs jobb ötlete a történeendőkre; az időt

Azért kaptuk, hogy gyógyítsunk és feledjünk,

Faképnél hagyva egy öröklét szenvedéseit –

Teniszt, röplabdát, balettet néz így az ember tejüvegen át

Alulról, nedvesvörös salakot alkonyatban, a felszökkenő

Talpak mintázatát, amint visszahullnak, majd fel megint;

Lassan mozduló, kócsagmódra féllábon elállldogáló

Balerinákat, amint a feje fölött képviselnek
Valami egyszerit és megismételhetetlent
Épp a tucat meg az ismételhetőség által,
Mintha nem is a poén, hanem a redukció volna a lényeg.

Különben meg könnyen lehet, hogy ez itt a nyaralás,
És persze egy kanál vízben akár, felőlem bármikor.

„MINDEN LÁNGBAN ÁLL”

Tudom és nem tudom, miket teszek,
De tarts még meg ebben az állapotban!
Ó hogy szakad! Földek lélegzenek,
Az eső körbejár, ahogy kutya
Csörög láncán, nehézkesen ledobban.

Tény és értelmezés. Akár a zippzár
Két íve, egymást úgy egészíti:
A régi tényre új értelmezés vár,
S együtt az ismert mintát adja ki –

Taníts! Ó, hogy veri a víz a párkányt!
Bádog vagyok. Tisztíts meg, tévedést!
Mint felhők közt, olykor már-már világos,
Mivégre épült s dőlt e messzi város,
Amit gyomorsav, örök tűz emészt.

GYERMEKARCKÉPEK

Glaukosz dala

Túlerjedt korokban. Nincs rá mentség, csak magyarázat,
Hogy a változás leprája befelé terjed, és mi foggal-körömmel
ellenálltunk,
Hisz mi történe, ha mindenki megigérné, de az élelmesek csak
játzásiból,
És aki megtenné, magát rekesztené ki a hasonszőrűek közül?
Kortársaim címeket osztogatnak egymásnak; ha nem is mind
elégedett,
A rendszer, mint a sündisznó, szilárd; tüskével befelé csak
az ellenzék ügynökei
Lapítanak. A gyermek vagyok, a soha fel nem nőtt bosszúálló,
Aki mézeskorsóba fúlt, de a lelke visszajár: datolyák, datolyák –
Talán holnap megszületnek újra, sokadszor is.

A habok a messzeségbe vesznek, közelről csak zuhanás van meg
hintapalinta.
Ez hányadik hajótörés? Nem számolom már. Köpeny a névtelenség.
Jön majd egy száműzött, aki fölfedezi a korsót,
Érti a méhek énekét, tudja, hogy a rézember egyetlen ere
Viaszveszejtési öntésre való; ő feléleszt,
Eljárja tiszteletemre a fegyvertáncot, pajzsát csapkodja teás-
Kannákkal, késekkel, bádogdobozokkal. Süt majd a délutáni nap.

Valami nálam sokkal komolyabban
Találkoztam, amit még ma is csak centiméterenként
Bírok megközelíteni, araszolva; az *ő* az felismerésének kínzó
tudatával,
Amely, egyedül aznap, nem utólag szorította el a szívem.
A most érszorítója. A szentéllyel, ahová nem lehetett belépni,
Mert aluljárónál több volt. A kis Endümión kitérta karját,
És felnevetett.

Hold pásztázza az árnyakból nőtt pázsit tágas tereit.
Hangulatok csak ezek? Ha választhatnék,
Anemóna-csokrot szednék reggelente.

Anterósz

A lány a szokott bűnbocsátással felelt, amelyben
benne van az új bűnre való felhatalmazás is.
Móra Ferenc: *Aranykoporsó*

Amikor a dolgok még nem az ellenkezőjüket jelentették.
A főhős mélyebbre ás, felszántja kertjét, hátha megtalálja,
Ami ötven éve történt, hisz úgyse történt semmi, oly jeltelenül,
És csak neki meg másvalakinek, aki úgy meghalt azóta,
Ahogy csak kevesek szoktak, az egyszerűek. És így végigbillleg
az utcán,
Kitartja a kint, mint a magas cét, vizsgálgatva magában,
Rezeg-e a léc, a mohos sziklasort, páfrányt, sokkoló-rózsaszín
Erika-bokréta kalapját, a látszat éveit; a képpé vált nem-igaz
Vonzó vidékei feltáruznak szemének, nehéz lélegzete.
Ez már azoknak a hívása, aki előrementek
Az utolsók helyett.

Traumát azért kap az ifjú, hogy sarokpontjává téve rá építhesse
Sorsa templomát. Mikor még játszottak csak, egymás veteményét
könnyű

Lábbal letiporva; de nem volt tétje, a másik
Biztos tudatában! A betegség nyelvén nem üzent senki; minden
adott

Volt a feltételesben, sárkányok közt, nem törhetett elő,
Rombolhatott az aranygyapjú, bokraiból csattogva
A förtelmes csalogány.

Békét teremteni a lelkében, ebben a rémes családban,
Az ingoványra épült házban, melyet alulról tart! Mégis,
Eldugni szavak mögé, amit mondania kellett, új volt; elhallgatni
örökre

A megszegett parancsot, élni teherrel a nem-élő
Sokkal valóságosabb, vérért fügeként ejtő
Jelenléte közepette, folyton csak viszonzva a visszahozhatatlant.

Keiix és Alküöne

*Teljesen leigázott a rövid szabadság
Kétes időszaka foszforral ragyogó
Járkállok pedig alszom súlyos sebesülten
Az idő mértékével vívott harcban kapva sebet*

*Amikor feltartóztattam a tovatűnőt
Maradásra kényszerítettem az egyszerit
Megölt az ismétlésekben hogy csak úgy maradhatott
Ha személyt vált erőszakra erőszakkal feelve*

*A Prédikátor idejével születésre és halálra
És te vajon mibe rokkantál bele kedves
Tavaszdod tovatűntén bánkódni oly elvont
Mint az átszakadt lemez soha nem jutottunk a feloldozásig*

*Csupa itt-és-most csupa ismétlődő nélkülöd-érzés
Csupa járkáló-korhadat-fa-vagyok tudat éget
Csupa belső láng amelynek téged kellett volna felfalnia
Cseréppé égette a világot s reszketve táncol mielőtt összetöri*

*A toll sem engedelmeskedik nem is azt írom amit írok
Alkonypírból próbálom mosolyod testté tenni
Szivettépő dühödöt felhők sírják nem bírva az emlék
Szorítását a romboló epedést*

A betegség nyelve a lélek, mindenféle voltak panasza,
Akik lenni szeretnének ismét, és nem tudják, hogyan.
Feltéptem egy sebet és most vagy elvérzek, vagy meggyógyulok;
Megmérgezett a játék a lehetetlennel, hogy hiteles maradjak.
És aki ezt a nyelvet nem azért kapta, hogy tetszelegjen benne,
Vagy tündököljön általa, nem is tudja, milyen szerencsés –
Megnyílik alatta a föld, felismeri mozgatóit, meglátja igazi arcát,
Öklend, és mégis van mivel leírnia, amin átment. Hogy akkor még
Volt bennem elsíratlan sírás, tagadhatatlan tény,
Egy a sok közül: az ember
Hurcol magával holtakat, alkalmas helyet keresve,
Ahol elkaparhassa őket; nem értem, mi a gond –
Az élet-pártiak szokták azt hajtogatni,
„Csak előre nézz! Minden megy tovább!”; de ha egyszer
Ez a tovább.

Vérfolt

Már csak fáklyások vannak itt,
És nedvedző sebek.
Aki megöl, le mért szakít?
És én is értelek.

A kisfiú megölte, nézd,
Szerelme démonát,
A kétely vízesésein
Hágóként kelve át:

Végzett vele a tisztaság,
Melyhez nem nőhetett
Fel és utánad, rózsaaág,
És mindent tönkretett –

Most kész a mű és kész az ő.
Az alkotó pihen,
Mint kriptamélyű levegő
Csendes vizeiden.

Tithónosz

I/ A méhlepénnyel indult az egész: nem tudtunk mit kezdeni vele,
Sem az eredendő bűnnel, és kérődzünk rajta évezredekig, míg nem
kirajzolódott
A párhuzamuk. A léleknek fontos, hogy hibázott és helyesen
emlékezzenek rá,
Ezért folyton ítéletet tart, mérlegel és bírál kérlelhetetlenül; de az is,
hogyan visszajusson édenébe,

Mint mag az anyaméhbe testeken át kerülőkkel visszatál –
A bűnbeesés a magzat kiűzetésnek példázata, a nász pedig
Hazatérés és visszafogadás pillanata: tékozló fiú az otthon
küszöbén.

Az emberek félnek az ünnepektől, félnek a ön-megjelöléstől,
Mert arra emlékezteti őket, hogy késnek az aratással.
El se kezdték még művelni a földet, szántóik parlagon, égis ér
A gyom, varjak pusztítják, ami a csalamádéból megmaradt;
ami szerszám,
Rozsdáll, korhadozik, miközben ők? Ez mulat, mintha sose
ürülne ki a kamra,
Amaz komor léptekkel járkál fel-alá vagy a padkán gunnyaszt,
De nem *tesz*, hátha akkor nem múlik az idő. És persze játszanak
Lórumot, sorsot, hatalmat, mintha kártyán
Forgandók dolga lenne, ki marad fenn és kit tapos el a tömeg;
épitnek valamit,
Ami rájuk omlik újra meg újra, amiért aztán fennszóval
keseregnek.

II/ A félelem, hogy nem leszek elég,
Miként váltotta valóra magát
Tehetetlenségből, mint lendkerék
Pörög, bár már rég nem bírja tovább.

Ki véd meg önmagamtól, ha véres kézzel úgy ítélekem, mint akinek
Köze sincs ennyi nyomorúság mélyokához? Hisz én tudom csak,
mennyire hazug
A homlokzat, a barokk porfogók mögött felhalmozódott sok szemét,
S hogy rég ledőltem neki, annyira kívánom a vizet! Az én
Új, ócska trükkkel bárdot vesz elő: bírál, nehogy maga méressen; ám

A mézárszék legkellős közepén, mikor freckel az önvád meg
a genny,
Eltömődnek a lefolyók, egy ujj falamra írja könnyű mozdulattal:
„Hagyd abba, mert még mindig léha vagy.”

Megszelidíteni a visszavadultat, a kertet: ami tizenhat éves
Koromig felhalmozódott, kifakadt, mint a kelés,
Én pedig rángani kezdtem, és egy darabig gyakoroltam
A tanultakat; abba csak akkor hagytam,
Mikor már látszott, hogy erre az öngyilkosság
Következik; valójában csak elnapoltam
A megoldhatatlant, az pedig visszajárt, akár az inga,
Főbe kólintott, és rendre leütött.

„– Hogyan tér vissza a lélek?
– Megtisztítja a múltat,
Amiből oly kevés van,
S oly sokan nem tanultak.”

III/ És akkor annyi archetípus közül melyik vagyok én, aki
örökké fiatal maradtam?
És milyen áron? Ki kérte és mikor? Vagy valaki meg akart
Áldani és ez lett belőle? Az ember nem akkor öregszik meg, mikor
kiderül, kicsoda,
Hanem ha elfogadja.

Milyen egyszerű rugóra jártam. Az első szerelemből
Csak a kint tanultam meg, a gyönyöre elmaradt,
Ezzel azonosítottam, ezt kerestem, véstem a húsomba be.
Emiatt képzeltem, hogy semmi köze a testhez,
Miközben mindenki az ellenkezőjét akarta. Nézd a romantikus

Sok kis falragaszon a hatvanhármas fekete-sárga akác
Üléssora felett, a fogódzók meg a csengő magasában;
S hallgattuk, ahogy egy peronnal odébb a kalauz azt óbégatja, a Déli
Pályaudvar következik, közkívánatra a Déli!...

De ha megtalálnám, kitépném.

Válasz angyali üdvözlésre

Köszönöm neked, hogy ha nincs is a szívemben hit, talán egy
napon

Méltóvá teszel rá. Addig csak eszközöd
Vagyok, aki hogy legyen, vállalhatja a rabszolgaságot,
Akár tudja, mit tesz, akár nem, vagy meg is tagadhatom,
És akkor sem dől össze semmi, csak minden marad így.
Ha változtatni akarok, kell előtted meghajolnom.
És ebben nincs pardon. Brokára tűz nem vár úgy, mint
megbánásra

A feloldozás. Ez az ára: hogy kérni kell csupán.

A megtisztító sírás aztán már jön magától.

SEMMI MÁS

X. ifjúkora a távol igézetében
Telt, melyet nyomban össze is kevert
A gondtalannal. Egy falra tűzött kép miatt előbb üzletkötő
Akart lenni, csak mert öltönyös
Bájjúnár családi villa, Chevrolet mellett feleségétől
Csókot kapott; aztán az a piros fürdőruhás, aki kukoricapelyhet
Reklámozott (*Kellog's Special*), s a vágyaiban még évekig
Kísértett: nem volt hozzá hasonló – a szocialista lányok
Túl közeliak voltak; neki az elérhetetlen kellett,
És semmi más; tájak, romantika,
Csupa távlat – csali mind. Kínlódott boldogan.

Ó, kamasz-szenvedések! Mert nem volt persze nő,
Aki égi bírt maradni, ha becserkészte, ő pedig kéjjel
Torolta meg rajta adományát; ám ha amaz
Átlátott rajta, közönyös öleléssel sebezte halálra. Akkor
Fogant benne a sejtés, hogy kell léteznie
– Hisz elgondolta – egy éterien testinek is. S a nyomába eredt.

Mostanában főleg a szabályok
Tisztázása folyik; s hogy miképp lehet
Véleménye olyasmiről, amiből – úgymond – kimaradt.
Összeforrhat-e két én pusztán lelkiek által? Vagy a testen át
Hatolni be a személyiségbe, amely akarja ezt? Minden álom
Más szoba; jössz, mész, egyszer csak későn fordulsz.

3. MÁSODIK

DÁVID

Valamit elkavartunk, ott feledtük
a tisztáson, ahova nem találunk
többé vissza, noha újulva kínozz,
mi lehetett, hová lett, merre hagytuk,
mert azt érezzük, egyre pontosabban,
hogym semmi másra, arra lenne szükség,
ami nincs, nem a sok fölöslegesre,
ami viszont van, s nem férünk a nincshez
tőle. És így sodródunk a menettel,
a megvert haddal, sebesültek, hűgyszag,
riadtan ordibáló szamarak közt,
a próbatétel tágas színhelyére:

kiszáradt folyóágy, üres porond,
körötte tölgyes izzik krétafényel –
lábunkon kőpor, vállunkon parittyá.

ÁRIA ÉS KUPLÉ

I/ Táncoló fényfolt volt a szerelem?
Rávetődtünk, akire ráesett,
és persze eljátszottuk: hódolni
és hódítani akarunk, egymást,
egymásnak, egymással, karöltve és
átellenesen, mintha voltaképp
töredék szelepek állnának össze
egésszé; ám valójában ami
izgatott, és megkaparintani
végszükség dolga lett, mindenkinek
a testbe csomagolt talány, a láng
üzenete, a tovalibbenő
kis kerge folt tartalma,
nem a hűtlenség; sőt inkább talán
hűség, csak nem emberhez – délibábhoz?
S most, alkony-órán, a sugár elül,
a tükröt mozgató kéz másba fog,
ki tudja, mit művel, segget töröl
vagy vermet ás, világa átveszi
fölötte az uralmat, ránk pedig
sötét csak, a játék emléke vár...

II/ A gép megáll és szétesik.
Elhagyja alkatrészeit.
Elbontva emlék, hús, szavak,
amelyek megszólítanak.

Mi maradt? Por, meddő viták,
adóiv, undor, szalmiák.
Ameddig vagy, úgy ignorál
mind az élet, mind a halál:

gerezna, torkukon kötés –
nem lehetsz, tárgy nekik csak; és
nézd, nélküled biceg tovább
az év, a rángó rókaláb.

RÓMA ÖRÖK

A zápor és a felhasadt szatírok,
miközben ti a Lupercalián
sorotokra vártatok. Ez ismét Róma,
de már fogalma sincs az isteneknek,
ennyi csömört hogyan alkottak újra?
Valahogy folyton ez lesz csak belőle,
mint varrógépből a Kalasnyikov,
bárhogy állítsuk össze, terv alapján
vagy nélküle. Kötelező a hit,
de gyengéden türelmesek, bármit hiszel,
s ha birka vagy, kijár a kés, s a tagló,
ha vad bika, bőgő, szelíd ökör,
mert ünnepekbe szerveződik itt
a céhek kényes-gondos élete.
A méltányosság mindenekelőtt:
a bérgyilkos nyugdíjra gyűjt; csakúgy
az aréna rikoltozó fele.

Hazám.

Athénban katapultok és tömeg
néz egymással mohón farkasszemet,
s a történelem, még csak most, kifut
az utcákra, edénye összetörve.
„Vesszen Venizelosz! Nyársra vele!”
De Frankhon nem fizet, Germánia
bükszája zárva, sok dölyfös ribanc
taksálja türelmetlen lépteink,
s cirkuszt, kenyeret honnan kaphatunk?

A papság kecskebőrben: már Evander
megnyúzására készül, gödölyét,
kutyát áldoz, és fel-alá rohan
a véres irhában, az asszonyok
kezét megérintve; ettől fogan
minden szerencsés, meddők álma ez...

(Ez nem beszéd. Tanulok nem-beszélni.
Ezek szavakból álló megszokások.
Az anyag hangjai. Ezen túl van a tüstént,
a másik most, a nyelven túli nyelv
– mert az lesz, ami megvolt az időben;
forma nem születik, van csak örökké –:
mint kataton fecsegés, de mégis a lényeg.)

LÉPTÉK

I/ Nem mondhatnánk, hogy ott is nem vagyunk,
ahova szellemi, érzelmi szálak,
sejtelmek fűznek és titok. A nyitja
a félút tudománya, valahol
múlt és jövő, néző s fénykép között
a jelenben, amelyben egyesül
szándék, gyalázat és pártérdekek.
És a bűn az istenbizonyíték,
mert hogyha nincs bűnös, kinek bocsáss meg,
hogy szerelmed demonstráld, s hogy törődsz
velünk? Tudod, itt ebből más nem látszik,
csak a kábítószeres gyilkosok,
a savban oldott hulla némasága,
az ember fölé nőtt embertelen.

II/ Vizen járkalni semmi. Levegőre
építve várat más: mindennapos,
s képben jövőből múltba visszanézni,
tátongó úrbe befűttesüvegéből,
melybe a pillanat zárt. Most a tér-
iszony egyszerre elfog, nincs hová
zuhannod, a hely akkora, lebegve
száguldsz, növekvő gyorsulással kétes
tömeg felé, amely felissza fényed,
s átköp, akár a lefolyón,
egy másik erjesztőkád oldalába.

III/ Szublimáció, egybelátás és kimondás
koordinátarendszerében a bizonyosság
helyzete vándorol, akár a lépték.
Annyi parányi, annyi óriás közt
nem tudni, mit látsz, csak hogy majd agyonnyom,
ami rögzítésre kívánczik
az alkatodban, mint fotópapíron
egy különös vegyszer árnyékai –
bennük az ismeretlen ismerős
kisülni kész körvonalai légyott
és halálvágy között. A messzi lélek?

Még mindig Jób. Vagy nem; akár a stigma,
nehézségeinkből teremtenek
minket játékos demiurgoszok
erotikátlan kozmogóniájuk
szutykos és szurtos kovácműhelyében,
egy talponálló árszínvonalán.

SÁBADO DE GLORIA

Mint ha egy idegen
nyelvet a szív fordít le, még nem az értelem,
csak hamva van, tartalma nincs,
akárha kintté vált volna a bent,
a vértelen. A büntetés katedrálisa lép
benne felénk, az emberben a gép:
nem érzeleg, mindössze elsöpör,
akár nyúllábat ránt magasba tör;
oltár az iszonyatnak, lebegő orgonát
visel a kórus, mint felsőruhát
karingén a ministráns, akiben alkonyat
terjeng, míg csengettyűje szava a boltozat
magasában kereng, arabs madár
barokk kalitban. Várj,
odakint évek óta nem esett!
Az eső egyre fogy. (Az irgalom.)
S mi észre sem vesszük, karingesek,
fásultan esdekel jellemtelen
és jellemes, de oda se figyel,
kap-e választ? Csatorna nyelv
lelkében, patakvízről álmodik –
a száraz táj megéled, ő
elszéled, mint a délidő,
a hegyek mögül harangok szava,
s legvégül majd a szárnyas éjszaka.

Az éjjel ostroma.

Ahogy boltívben szárnyal fel a kő.

*

Szombat volt, a dicsőség kapuja, amikor szemközt álltam
Hajdani bikaviadalok csendjével, a körkörös aréna
Kőkerítése kanyargott, mint színházfalak egy el nem játszott
És újra el nem játszható darab körül. És megértettem akkor,
Hogy az értelmetlen létből is tovább lehet lépni, az értelmetlen
nemlét

Tagadása felé; mert minek jön el az ember, ha azt sem látja,
Mennyi létezőnek nem szabadna lennie, és ami nincs,
Lehet üdvös, mert a hiánya nem egyszerűen kivon valamit
a világból,

Hanem jelkép az elégtételre, hogy igazság tételgett.
Példát mutatnunk a gyalázatnak azzal, hogy nem leszünk, lesz-e
sokára

Ennél tisztább lehetőségünk bizonyítani: értjük a kérdést?
Mert az ártatlan apránként tűnik el a növekvőből, ahogy árt
s belejön, korai irigység
Borul virágba benne, húsos, csábít a szirma, liliomtól terhes az utca
tavasszal,
Magja halálos, fertőz gyereket s vént. De a vénnel már nincs dolga a
világnak,

Hagyja kapaszkodni a foszladozó aszalterítőbe, s ha lerántja,
Nem korholja, a tányér cserepét összeseperve sorsát látja
s belerándul.

Ám ha gyerek szedi fel, apró magvába szuszog s nézi kacagva
pihéit,

Mint röpdősnek, szappanbuborékok a fényben, letüdőzi
S vége, megkapta a kórt; többé nem képes adni örömmel anélkül,
hogy kapna

Viszonzásul, csereáru lesz a kezében, mije van, s forgatja
haszonnal. –

Sárga falak, vasrács az ablakokon, barnára lemázolt bádogkapuk,
körbe beton,

Csend odabent. Leszaggatott plakátok hirdették április hetedikét,
Liliomszag a néptelen utcákon a körszínházat övezve,
Se a lét, sem a nemlét, mégis, mintha csak tagadásból lehetne már
valami.

*

*Bezárt aréna még a múlt,
és benne a kimondhatatlan
ellen rablóhadjáratok:
évente egy-két viadal.*

*A corridákra alkonyult
körkörös, tágas indulatban
húrok szavába fült titok.*

*Szemükben biztonság nyaral,
jönnek a kormos, fűjtató,
sebes, tüzes emlék-bikák:
patájuk fűrészport kapál,*

*s te felrepülsz, benned karó –
öklel, de egy se nézne rád,
majd az üvöltés eltakar.*

*

A szentek és az állatok
Vannak a nyelv előtti térben,
A mondatlan ígézetében,
Egy virágzó másállapot

Nyugalmát élve. Így hát a SALUS IN PERICULIS templománál
Átkeltem a folyón, hol a bronzhal köp bronzvizet, ott átmentem
a hídon,

A surranón kacsák ültek a klastrom holt tővén.

Nádas folyó, a partjain szemét. A bolhapiacra, majd tovább,
Egy kirakat előtt hajléktalan aludt, afrikaiak, Velence mórjai
Koldultak, egykedvű cigányok tartották poharuk a templomok
kapujában.

A fakockák felett harmonikaszó szitált,
És így tovább a tartományi vasárnap, hívők vérbő homlokára
kérve az áldást.

A székesegyház tornyában, mint az akrobaták, húsz harang
Bongott szörnyü zenével, harsogta a megváltást, felemás korlátan a
tornász, kréta

Tenyerén, szörnyű benne s körülötte a csend; lélekzetfojtva
figyeltük,

S mint a harang, megperdült a tengelye körül ő is, átfordult
s viadalra

Hívta a csendet. Ünnepe a téren: a Sali, Kurétész, Korübantész
fegyvere csattog,

Reze és cintányérja csörömpöl, harsog a dobszó, éggel a föld
nemzi a szentet;

Bronzba mártott hang meg a negatívja, tánccal a gyermek
Tiszteletére. Mert csak az van, ami nincs, teljesebben az igaznál.

A térről mennydörgő dobok

át- meg átjárják a misét.

A pap, ritmusra táncosod,

zenéd árasztja szerteszét –

*senki se tudja, mit akar,
s ha megkapja, panaszkodik.
Elsodor a belső vihar,
repülnék benne, szél visít,*

*felkapsz és megpörgetsz, lehull
az első villám, és a csend
a tájon majd végiggurul:
a harsány dobszó odafent.*

*

Egy férfi jött el mellettem, minden második lépésre nyöszörgött. Korsók teltek vízzel és forogtak, a parkokban irdatlan fügefák. Drámai felhők a síkság fölött, megveszekedett barokk táj Csontig lekopaszodott hegyekkel. Lázam volt, azt hiszem.

*Elnyelt a lelked, mint a len,
magasra növe, hajladozva.
S én, ez a jelentéktelen,
nem lettem magam hirtelen,
se azt, akit vettem karomra.*

*Hol a mosolygós kis szöszi?
Barna szemek kékes fehére?
„Fogmosás, diafilm (mozi
mese helyett), aludni kéne – ”*

*Idegen erdő már a nap,
a virágszárak lengenek.
Az ifjú életet kutat,
lenyűgözik a tévutak,
s más testében találja meg.*

*

Jön más. A jövő megállíthatatlan,
és ott pihen fedélzetén a múlt,
a szarkofág, s benne ezer darabban
a régi te s a régesrégi én.

És akkor valahára megnyugodtam.
Végre lett értelme, hogy nem legyek,
az emberekbe tűnve, mint a tájba.

A kislányok ámuldozó szemébe.

Akár az ösztövérisz kisgyermek,
akik felnőttek a síkatorokban.

UTÁNAD AZ ÖZÖNVÍZ

Miért ne segítenék rajtad, te szegény?
Elég baj az neked, hogy megszületté!
Apád urad volt, kényúr, zabigyereket,
távrolról figyelt csak, nehogy kiderüljön
tette, de körülbástyázott kötelességgel,
a te hibáddá téve, ha vétesz, a következményeivel
együtt. Csak azt ígérd meg, hogy nem szaporodsz,
s én elringatlak, átsegítelek
a nehezén, utánad az özönvíz.

Az élet a közhelyek rémuralma.
Egyetlen műve az, hogy fennmarad,
s ezt teljesítménynek állítja be,
mint hamis arányokat kontrapozttal.
Ne félj tehát: semmid nem sikerülhet,
úgysem bírod ki, nem kell osztanod
öntelt, vak és közönyös társaságát!
Különben is, mint idegent, kivet,
mert nála többet ismersz, láttad is már
azt, ami nincs, nem esel hasra tôle,
mikor tavasszal, ezeréves díva,
rákezdí újra a Hajmási Pétert...
S még ezt dicsérd? Nincs ruha a királyon,
s leleplezéstől tart, ki megteszi,
tapsol és ájuldozik a tömeggel!
Ne több mindent – kevesebb semmit végre.

VÉGÜL IS ÉRDEKTELEN

Nem az számít, másutt megszokhatja-e az ember,
hanem hogy a hazáját apránként veszi el,
az öregedéssel, mikor kezd minden visszaköszönni:
százéves poénok, pofátlan ócskaság, mely kiötlőjének új csak,
a pöffeszkedés, hogy valami eredetit ő is az asztalra szart.

Miért lenne titok, hogy a költészet tanult viselkedésforma?

Ugyan –

csak azon tör ki, aki hajlamos rá, és különben is,
a célja fontos, nem az indítéka,

a játék, a profanizált szent, a túl visszfénye itt
Kukutyinban; a bizonytalanság vége, szakadás
a vonzás nélküli úrron, feltörő
mámor a megfosztatás szünetében.

MEGBÉKÉLÉS

A téma annyiban szokatlan, hogy az ember a fejét vakarja:
szerző kényszeres egoista, folyton magáról ír,
viszont nemkülönben kényszeresen rosszat, és ennyiben hasadt,
hacsak nincs valami célja ezzel az egyveleggel;
de mi? Mindegy, micsodát, épp csak róla beszéljenek?
Celeb következetesen nem játszik ilyesmire,
tehát nem celeb. Ennyit a meghatározásról;
a hasadás azonban... „Mert nézzük csak: kilukadt
mindkét zoknim; ez a tehetség jele? Korántsem,
bár új korok új ízlése másképp dönt, meglehet –
menekülés a szavakba, kibúvók, egérutak keresése,
nehogy sarokba szoruljak, vállaljam vagy a szolgáltatot,
vagy a vereséget, az egyéniség kárhozata, de inkább
a gőg iróniája. Hogy nem ők okosak és szépek,
hanem én vagyok ugyanolyan nyomorult, mint bárki más –
a csupasz alapok. Egy nem-egyensúlyi harmóniába.

(Hogyan csinálják Rosztovban, Rjazanyban?

Hogy lehet ismeretlen ismerős
anélkül, hogy pitypangként szét ne essek,
magamnak idegen? A táj erős
felindulással körbeimbolyog,
elvágódik a sárban, sorsa-részeg,
feltápáskodna, aztán visszarogy,
és megkövülten túri az egészet:
Erőt gyűjt. És mint megnyíló utakra
vetődik rá idegen hadsereg
csörömpölés és jaj közt, ég a dudva:
a gépek végzetet tenyésztenek.
Szabina Nyikolajevna ma reggel óta

a zsinagógában; két lánya is –
itt fogják falhoz állítani őket,
ő ötvenhat; huszonnyolc és tizenkilenc –
„Bajtárs, nagyobb dolgok forognak kockán,
ez Führerünk parancsa, érzed,
de lőj, vesszen e sok koszos zsidó
– minket a barbár Moszkva vár –,
aztán majd gyűjtsátok rájuk a körletet.”)

Ha jól írt az ember, többet talán nem is kívánhat,
mint hogy értő társaságban vesszen a műve oda
egy következő Alexandriában; a két zoknit egyébként
kidobtam a szemébe, a mosogatóra pillantva pedig konstatáltam:
először mindig a kanalak fogynak el.”

APÁK ESTI DALA

A nőt keressük, aki megbocsátja, sőt elnézi,
hogy nem tudjuk, mihez kezdjünk vele, mert ő se tud mit
kezdeni magával,
ezért nevet; és azt is, hogy felelősséggel tartozik
nekünk, nemcsak fiainknak, és gyermekeinknek is, nemcsak nekünk.
Aki képes magát megosztani, mint egy falat kenyér,
az adakozásban válva többé, de csak keveseket tesz boldoggá,
a kiválasztott pedig sosem érti, miféle két puha kar védte.
Minket az ár hány-vet, ő pedig, sasfészkünk, várakozik ránk,
megtart, ha ingadozó lábbal felegyenesedünk végre,
fogja a homlokunk, miközben hányunk, és közben is nevet.
Ő az, akire nem kell pirosító, se láda sör belénk, hogy szép legyen –
mindent elfogad, semmit meg nem bocsát, bezárva magába,
mégse jajgat,
és folyton arra tanít, amit magunktól kérdezni sem merünk.

A nőt, akinek emléktetet adtunk,
magunk helyett hasonmást, hogy vigasztalja, ne legyen egyedül,
míg mi a távolban vezeklünk érte, mert valaki emléktetet
hagyott hátra, hasonmást maga helyett anyánknek, a vége mégis
ugyanaz.

A gyermek madonnát, aki öccsét térdére vonja,
nem több, még csak hat éves, rizskása-foggal nevet az újszülöttre,
magához öleli a párnán, örül, hogy a szüleitől játszani
élő babát kapott, és micsoda ajándék az élet!
Nála szeretnének felnőni, az ő térdén megállni először,
közellé visszavarázsolni a távot, elvégezve a lehetetlent.

A gyakorlott szeretőt, aki mindent tud az érényről,
biztos kézzel nyúl a viszonylagoshoz, és közben is nevet.
Akinek így kiálthatunk:
„Nincs, amit is ne csináltam volna veled már, mégis:
oly szépek a fiatal
és öntudatlan anyák!”

TITKOS TUDÁS

Mást kéne, hogy jelents. Azt a tökélyt,
amit a test-előtti hordozott.

Amikor Odüsszeusz visszatért
Kalüpszóhoz. És láttak a vakok.

A serdületlent mint várakozást
valami el-nem-jöltre. A láz megtisztító
idejét a csapból is patakzó csodák
elől, mert ez a valóság karó,

s beléje húzva ott vonaglanunk,
ahogy mindenki? Másra nőve fel!
Ezt hittem. Aztán eltakart a lomb.
Fel kellett adnom. El csak, egyre el.

NEW YORK 1995

Talán az égi műterem zugában. Pácvörös
húsú, száraz fa nőtt középütt, porfogó.
A tetőablak újabb égre nyílt:
árván bámultam mocskán túl a fényt.
Megmoccantál-e? Ám ha nem, miért
perdültem hátra? Néztél szótlanul;
hadarni kezdtem, áradó patak,
csak fújtam, fújtam, nehogy csend legyen,
sodrom ragadja patyolat ruhád,
fehér szakállad, szigorú
tekinteted! Az akác reszketett
szégyenében. Te: – Mikor hagyod végre
abba? – Torkomon akadt a kényszer és a könny,
s reggelre kelve összetéptem
egy képeslapot: még az este írtam.

LIDI

A költő tehát
magát idegeníti tárgygyá, leválasztva-leválva
az egyre süllyedőről, hogy az lassan föllebegjen.
Az egyik mérőőn, kéreg a másik
a pontatlan hasonlatok tavában.

A benne élő bíró rég tudja, ki a tettes,
miközben jóvátétel és bizonyítás még egyszerre folyik;
és mert elvágódni merészel, oda kell járnia,
ahová más nem mer, az élveboncolóba,
hátha megszereti az annyi-amennyit –

Persze a proletárdiktatúra is a munkásság kényuralma
volt azokon, akiknek nem tetszett mindez,
míg az ízére rá nem kaptak, más diktatúrákról
nem is beszélve; mégis, hogy önmaga zsarnoka
és népe egyszerre legyen, sínylődő-rettegő,
ez kagylóvá zárja és egyszeri
kísérleti tereppé változtatja az olcsóért,
mondhatni kedvezően, kiárusításon
vett csődtömeget. Orfeuszék családi boldogsága!
A két ottmaradt gyerekekkel, akik aztán szintén elváltak;
Eurüdiké, amint tőzsdézik, zenei blogot ír,
mert bármit művel, ihlet minden megnyilvánulása?
Az egész nem haladja meg a hüvelykenőcs-
és tamponreklámok színvonalát.

Anyósom kicsi lány volt Vásárhelyen, egy tanyán,
mikor alkonyat felé kiment játszani a kukoricaföld szélére,
és egy hang háromszor azt mondta neki: „– Dolgozz, Lidi,
dolgozz!”

Szót fogadott, előbb a majolikagyárban, majd Pestre jött;
így lett belőle múzsa, később elhagyott anya, végül
egy név a sok közül a szóróparcellában.

REKVIEM ANYÓSOMÉRT

Ügyekhez szoktunk; így most félretéve
az érzélgést, beszéljük ezt meg itt.
Rákényszerít a pusztító örökség:
szétfeszíti önnön korlátait.
Nincs több kibúvó. Mint a sánc, a pálya
a végtelenbe lök – repülni kell.
A rettegés kit érdekel. Erőkkel
van dolgunk; elbánnak mindenkivel.

A testi szenvedés értelme kétes.
A lebomlás szerepe oly vitás.
Minek az élet, hogyha nincs vigasz rá?
Kezdet-e, melyből nincsen folytatás?
Mit tud zsidó, mohamedán, keresztény?
Az álmukat ígéret lengi be,
de megtorolja minden gyöngeségük
Ábrahámnak féltékeny Istene,

s elkanászodni könnyű – már a kérdés,
mire is kényszerít, pokolra lök.
Miféle eszmény az, amely parancsol,
ám nem *tanít* követned? Megszökött –
minek szeret, ha gyűlölettel ér fel
szerelme is? Hát Atya az ilyen?
Mit vétettél, hogy ártatlan születéll
s ő mégis elpusztít könnyörtelen?

Ez nincs sehol: a szétverés miéjtje.
A sorsban tátongó hiány az ok.
Nem ismerjük, csak az árát fizetjük
hetediziglen, úgymond tolvajok.
Ajkad behullt. Húsod oldalt lecsorgott.
Orrod hegyes a lepedő alatt.
Szemedben hűl az utolsó tekintet,
üllőn felejtett vas, kék indulat,

s a gyertya sem bír azzal, aki lettél,
aki már vagy, te néma görgeteg!
Képmás, hittél, mégis rúttul becsaptak;
de többé nem tartozol senkinek.
Az életből hiányzik az igazság.
Jótetteid tanúit szólítom!
Nem ítéltet fölötted senki nagyság,
amíg teremtvé árt az irgalom.

NE NÉZZ KÖRÜL

Légy konkrét, mint a lezuhanó bomba,
ha tűzvihara perchez köthető!
A szeret-nem szeret egyenlegéből
bizonyosságot varázsolj elő.
Nem bűntény olyasmibe keveredned,
amit nem láthattál előre; más
mi sem tettünk. Bocsáss meg, mint mi is –
hagyd szó nélkül ezt a felfordulást,

ne nézz körül. Tényleg mindenható vagy?
Mindentudó és örökkévaló?
Vagy csak hozzánk képest, s e megszorítás
dönti el, mi a rossz és mi a jó,
mi pedig gyilkoljuk egymást nevedben,
saját bűnünk rád kenve, áhítat
nélkül az igazság fennkölt hevében,
mely rád hivatkozik és rád mutat?

Tudod, mi azzal kelünk reggelente,
hogy ma talán üzensz, ma posta jön.
Nem szoktunk az olyas gondoskodáshoz,
mely elpusztít, de előbb meggyötör,
tehát remélünk, és irtózatossá
tesz minket a csalódás, mint a föld
cserepesedik ki esőre várva:
a lelkünk, pusztá tarló, összetört,

mért nem veszed észre? Még egyre várunk,
jobb híján, meg hogy múljon az idő;
de nem múlik, és az egyformaságtól
kitöredeznek lábfej és tüdő.
Van benned szánalom? A félreértést
hagyd elcsitulni, lépj ismét közel!
Mert minden rajtad áll, és mert magányod
nélkülünk téged pusztít el.

VALAMI

megváltozott a rothadás szaga
a muskátlik borzasan száradoznak
már hülő vastányér az éjszaka
melyből a tények minden fényt kiloptak

valami éppen elfogy úgy van itt
hiánya testet ölt a holnapokban
s a nincsből ez a van még úgy virít
a kertek lusta vére lánggra lobban

velőbe markoló szírom-viták
lilák sárgával őszirózsa-szín
az ősz felettünk korhadó faág
ringat lágyan kőbölcsőnk romjain

NEM TUDTAM HOGY MAJD VISSZAJÁRSZ

nem tudtam hogy majd visszajársz
elolvasod az ellenőrzőm
dugdoshatom akárhová
a semmi áthatol a vérzőn

magukba fonnak az utak
ott vársz ahol a legkevésbé
türelmedtől kifáradok
nevetésed kövön a késé

s mint egy zsebkendőt összetép
a csipkebokor összekarcol
mikor a szégyen színre lép
s átvérzel minden tüske-karcon

DES BALLETS AFRICAIS

Május elsején elmentek a németek átvágták a drótot már csak
a golyók fűtyültek
A krumplit is otthagyták a kerítésen túl elvermelve annak estek neki
Kaparták kézzel a földből a szalma alól L.-nek egy rossz lavór jutott
Valahogy tüzet rakott és főzte újultán várva hogy ehessen végre
Nem vette észre hogy terepszínű álcaruhában egy amerikai nézi
Néger volt ez is az első sorokba mindig csupa néger jutott
L. végül felfogta hogy megfőtt és azt is hogy ez a toronymagas ember
A köpenyében meg a géppisztolyával csak áll ott és nem hisz
a szemének
Ezért egy fadarabbal kipiszkálta a körmével meg lehúzta a két
legszebbik haját
És egy bádogdarabon odakínálta mire amaz felzokogott
Levette a könyékig érő kesztyűjét mutogatva kérdezte hány éves
Tizenhét írta L. a homokba lassan az amerikai meg azt hogy ugye
hetven
Aztán eléje ürítette az oldaltáskáját volt abban minden fogkrém
csokoládé óvszer
L. pedig elmosolyodott mert a fejére is nagy lett volna
De mikor megfürdették mert már nem bírt moccanni sem akkor
is csupa néger
Vette körül így tehát mikor ötvenkilencben Sissoko Bakary
Lejött a Béke lépcsőjén délcegen mint egy fekete oroszlán
Azt mondta a hallban L.E.-nek aki azért cipelte oda mert
a barátnőjével
Nem akart kurvának látszani szóval így szólt L.E.-hez Mért nem ezzel
Kezdték nem a két törpével mire L.E. azt mondta rendben

Azzal faképnél hagyta Keita Fodeba énekeseit és az oroszlánt
szólitotta le

Az hercegi gesztussal mutatta be nekik Kádit a feleségét
Darázsderekú nő volt és szép mint a trópusi éjféli

Bakary hat kilóval született anyja belehalt a szülésbe
Aztán Keita Fodebánál lett táncos és bejárta a világot
De a szive nagyon fáj és mikor L.-ben a testvére ismert
Mindenét meg akarta osztani vele mégpedig azonnal
Pár nap után így szólt hozzá tehát A feleségem a tiéd is
A tiéd pedig az enyém mire L. azt felelte hogy L.E.
Nem a felesége Bakary azonban csak nagyvonalúan legyintett
És megkérte L.-t mutassa be őket a Mamának
A Mama pedig nevetett mikor meghallotta mi készül
Bakary és Kádi eljöttek hozzá és a férfi csodálatos franciasággal
Így szólt Madame szeretném bemutatni Önnek
A fia menyasszonyát Kádi pedig kecsesen meghajolt
A Mama és Elza barátnője akkor kilencvennégy éves
Nemkülönben mesés franciasággal köszöntötték a kedves
Vendégeket a férfin szürke perzsa sapka hófehér kaftán
Bikanyakán arannyal a nőn fekete tüllcsodák
A Mama ekkor a fürdőszobába ment és egy nagy köves
ezüstgyűrűvel
Tért vissza Kádi ujjára húzta mert mint mondta a fia
menyasszonyának

A legszebb ajándék sem elég szép azután boldogan társalogtak
L. azonban bökölte Mariska nénit kérve hogy énekeljen
Ő pedig kezet nyújtott a házaspárnak mondván Jeney Mariska
Sárrétudvariból majd rázendített a két törpe meg a két óriás
Csak hallgatta szájátva majd ők is dalra fakadtak
Ám erre a hatodikról is lejöttek hogy kit ölnek a Mamának

Mikor elutaztak Pestről és a vonatuk hajnali ötkor
Ment a Nyugatiból a Mama és L. is kivonultak
Meg L.E. meg még vagy száz kurva támasztotta a szerelvényt
De Bakary csak hozzájuk bújt és úgy sírt mint egy csecsemő
az a hatalmas ember
Aztán megfogadta hogy ha gyerekek születik L.-ről fogják
elnevezni
És csakugyan kilenc hónapra rá gyönyörű kislányuk lett
Kádi azonban
Ugyanúgy belehalt a szülésbe mint Bakary anyja és ezzel újabb
kör zárult be
Míg végül Keita Fodebát aki ellensége volt az Elnöknek
kivégezték odahaza
És Sissoko Bakaryt is megölték nem írt több képeslapot

L. pedig évekkel később bement a minisztériumba
És a sánta liftes néni azt mondta tessék csak jönni megvárjuk
A sarokban már egy magas fiú állt fekete mint az ében
Jó napot uram köszöntötte L.-t választékosan aki ránézett és azt
kérdzte

Te hová valósi vagy mire amaz azt felelte Guineába
Milyen furcsa nekem is van egy barátom szintén Guineából
Meggérdezhetem uram hogy hívják Sissoko Bakarynak
Így L. mire amaz Kérem uram ő az unokabátyám
Ön nem L. a szobrász akiről csak annyit tudok hogy
Magyarországon
Él és most keresem égre-földre az én nevem Alpha Diallo

RABSZOLGA-ÉKSZER

Tudom az erő nevét, amely kiváltja a szerelmet,
mint fogolyból a reszketést: az, hogy gyámoltalan
s irgalmatlan vagy mégis, gyermek, kiszolgáltatót,
ám felnőtt is, apa és anya, aki mindent megtagadhat,
ha büntetni kíván, csak mert arra szottyant kedve.

Az ilyen kettősség letaglóz: halálos zsibbadás
vesz erőt rajtad, hiába kapsz bármelyik végletéhez,
az áram folyton megéget, csupa seb, gyógyíthatatlan
az eredmény, s nem is gyógyítja más, csak aki okozta,
mert világegyetemed kétszemélyes, s nem te vagy benne az ok.
Hogy két pólus egymásra vonaglik, ez a lélektani játszma
tehet róla, a tiszta lehatárolás: mert közben jól tudod,
semmi nem kétszemélyes, magában a cáfolatban élsz,
épp csak az ellentétek egységén nem találsz fogást, a bizonyításhoz
kevés az eszközöd; ezért keresed azt a kalkulust, mint a bölcsek
kövét,
mely ellentmondásokkal végez műveleteket, kap rá szabályos
végeredményt, tanít bánni a paradoxszal, sámfázza világképed.

Tudom, de a múltam rég meghalt, és mint egy gyorsvonal,
előbb mint én, elszárguldott mellettem, elmúlt, elcsattogott,
mintha papírkivágások közepén bukkanna fel
az illanékony *Etwas*, míg bennem vaslapokká
vált a papír, melyen átkandikálok –

*A gyermek kiszolgáltatót
és testével fizet
Az érthetlent véletlen-
vélet se bántsa meg*

*Bűneiért engeszteli
miket el sem követ
nehogy megbántsa fétisét
a káposztáskövet*

*Szabadsága kolonc nyakán
lelész és fojtogat
Szabadulna tőle akár
lőtt lábától a vad
Se vele már se nélküle
a szükségyszerűség
utoléri s a csizmatalp
fájó vékonyába lép*

– kert-tervezői ajánlással persze, hogy az ilyen pillanatokból se hiányozzon a nagyság, se a bölcsebb társadalom föléd magasló áldása, melyet e dekor-tévécatorna képvisel; és szántszándékkal nem „egy”, hanem „a”, mert ez a nálad folyton bölcsebb jelen van, itt van egyre, biztosabban a halálnál.

TŰ ÉS IRÁNY

De aki megjön idegenből, mit mondjon? A mondanivaló
bizonytalan,
a hozzá illő előadásmódot keressük; mind egyforma rossz.
Dícséret legyen a hangnem? Irónia, panasz?
Tárgyilagos láz? Szenvtelen gyönyör?
Esetleges, és nem elhatározás dolga,
hanem kétségbeesés, ha mégis belefoglunk.

„Nyilván én nem ismerem az életet,
amikor azt hiszem, ilyesmi nincs.”

(De hát hol az az élet, hogy eldönthessük, ki ismeri egyáltalán.)

Így hát elmentünk a megesezt kismamához, az első főnököm
meg én,

az ilyenkor szokásos idétlenségek, takarékkönyv meg
csemegekosár,

mert tudta az egész brigád, épp csak nem mondta senki, kisöreg,
ritka már, hogy jó éved lesz, innentől a leszálló ág jön.

Valahol Angyalföldön volt a panel, B.J. fejkendős anyja
kihozta a csecsemőt, pont olyan volt, mint a többi,

csupa jövő, épp csak azt nem tudta még, hogy T.R. az apja,
aki egyszer azt fejtegette, Ady töméntelen sok rossz verset is írt,
máskor viszont, hogy az embert a munkakerülés

tette emberré, mert ha annyira szerette volna, még ma is ásóbottal
túrhatná a földet, ő viszont úgy utálta, hogy feltalálta az ekét,

satöbbi, a tirádák; nem is lett házasság a dologból, és az a gyerek,
aki az apjának

nem kellett, ma harminchat éves lehet, a főnököm pedig meghalt
tüdőrákban; ez eddig a szokásos.

A Kondratyev-ciklusok közben
jöttél, nem láthatóan, mint a zene vagy az idő. Tudom,
mert sosem átalítottam fennhangon pocskondiázni,
hogy nem jössz, magunkra hagytál, bizonytalan, hány alrendszer
dinamikus egyensúlyát; és hogy nem bír magába szállni,
akinek nem mutatsz példát, mert miért is tegye. Tudom,
mert emlékszem rá, mint az eső, az első emlékezet.

Nem lennék veszteséged. És ez nem is a *Tannhäuser*,
nem az a hely, ahol megdicsőül, aki az égi szerelmet
választja; itt inkább erénynek álcázza gyengeségét,
ha megteheti, kásává változtatja az áldást a tolakvó,
míg elfelejti: áldott, aki az Úr nevében jó. De csak az,
mi pedig várjuk, hogy a reggelről lehulljon
a hajnallal kevert szürke, habos borosta.

Nem hiszek. Ez nem hit, ez a folytonos kötélhány,
kirohanni a szakadék fölé ültre, mulasztani, improvizálni,
rákapva malasztra, keresve az „ismét megmenekültem” mérget.
Ezek kísérletek – metafizika ismétlésben,
szappanopera természettudományos, nevetséges szigorral,
ahol én vagyok a gyógyszer szembe fecskendező orvos,
és én a kísérleti nyúl. És nem irgalmazok neki.

Volt arra példa, mondd, hogy az érted zokogó,
téged simpfelő rájött: végig mellette voltál?
Nem a kiválasztott mellett, akire egyetlen fénysugár
tűz le barokk felhőtarajok mögül, s kiemelve alakját,
rámutat: „Őt kövessétek, ő az enyém!”, hanem
mint a szórt fény, amelyben *lát*ni lehet; nincs szükség vezetőkre,
csak tanúságra, és mindenki tanú; és egyszerre megérti,
mennyre lehetetlen volt eddig eljutnia,

azok a bizonyos alrendszerek valószínűséggel kifejezhetetlen
módon

hullámoztak egyensúlyról egyensúlyra, éppen ide.

Mi a tapasztalat esélye pólus nélkül? Akár
a veszteség, állandó vagy, és minden változásban
rád mutatunk, aki másképp, nem látomás szerint.

ÍTHAKÁT ELKERÜLVE

Én már nem hiszek a testben és a túlsó ismeretlen tart fogva, nem egy adottság, hanem a lehetőség, mindent feláldozva érte, ami be nem teljesedhet, s a szomjóról úgy leszokva, ahogy álmát felejtí az ember. Cukor a teában, minden felolvadt, fel az ének körvonalai, a cselekvés értelme és sajátos tartalma, amitől egyedi volt vagy megkülönböztethetetlen; a jelenetek meg a tárgyak, jellem és jogszokás, elmaradt bosszúk, eltörölt merényletek, csatába fűtyülő ágyúgolyók: a legtöbb ismeretlen, mi pedig úgy teszünk, mintha tudnánk, mire való. Oldozz fel létem alól! Ne kelljen itt maradnom, ahol a ló összeroskad az igától, a gazda ostorozza, de egyik sem kerül közelebb a délibábhoz.

Tarts ki, tavasz, kegyetlen! Te virágillatba hanyatló csaló célok, végig közöd sem volt erőfeszítéseinkhez, se a megtérés csodája nem izgatott, komizságunk mögött a játék, a malmok öröme, nem csók hadakozása, se az erdőszéli halmok, ahol hangyák motoznak éjjel-nappal szorongva, néma-céltudatosan nyel el avarcsomókat járataik világa –

Csapdába esni végleg, de a csapdából kitörni,
egyszerre, mint a mag, két állapot határán,
mert a vágy által az én oldódik fel a mostban,
s a most vágyik az énbe, szilárdulni szavakká.
Tégy semmivé, aki minden akartam lenni egykor!
Hadd adjam meg magam a belső végtelennek!
Záruljon rám az ablak táblája, mint vitorla
tárja dagadó széllel öblét a láthatárnak.

STIGMA

Most visszafelé vontatják a tájat.
Arnhemnek háttal száguld a vonat.
Vagy esik, vagy fog. Egyre visszavárnak
az elsuhanó fák meg az utak.

Az országút mellett lapos csatorna.
Uszályokból lassú egymásután.
Tehén iszik térdig vízbe botolva
egy peckes léptű kócsag oldalán.

Alig várom, hogy végre nem legyek,
oly kínos minden szükségszerűség –
ha egy napon a gyöngysor szétperreg,
maga az út lesz, mely lábamra lép.

Ez már az amszterdami repülőtér.
S akárhogy nézzem, az meg én vagyok:
elgazosodott, töbrök-tépte lőtér,
mögötte kéklő emlék-Bakonyok.

BÚCSÚBESZÉD KEVESEKNEK

Feladva reménységet, a romolhatatlan test álmait,
szólva nedves és száraz, tiszta és mocskos szavakkal,
megölelve a létet, amely annyiszor eltaszított,
mikor félrelöktük, hogy a nagyfeszültség helyhez jusson.

*A hold narancsgerezd
Horzsolja az ereszt
ahogy alábukik
és éjszakát ereszt*

Nem fél, hanem teljes, aki nem szorul kiegészítésre.
Mindig az egy téma hamis, nem a változatok rá.

Dér üti már a füvet, és így lesz jövőre is.
Nincs állandóság és nincs változás sem,
Parmenidész a mennyben, Hérakleitosz a pokolban.

TANNHÄUSER

I/ Morf és amorf között, ahogy improvizációból
tér vissza dal a feszes szerkezetbe.
Üllő és kalapács közt. Még mindig Kelmisz, a kés.
A mitológia égi történelem, hát ez a földi
hiába állna össze tényesorokká,
beszennyezi a vér, az erőfeszítés álma,
elkendőzi a gépezet lomha moccanását.

A föld szorítja így eget.
A kis hercegnő jön és követel.
„Tégy velem bármit! Bármit, tégy velem!”
A képzelet sebétől reszketünk,
és átüt rajta a föld szenvedélye,
a rettegő hold, minden változás
és kárhozat, ha véges a neve:
a félelem, hogy most, most megfogam,
mielőtt késő, vagy száradni kezd.

(Nem mi vagyunk
magányosak, hanem a lényeg
nem tűr mást maga körül:
gombostűink hegyezzük.)

S én honnan tudok
erről az éjszakáról? A suttogástól forró és sötét,
gyilkosságokkal és mocsokkal terhes
legmélyéről kiáltanék, de nem megy;
felszállhatok csak, átölel a felszín,
míg símogat, egymással eltelünk,
két petárda, aztán felrobbanunk.

II/ Az ember senkié, még ha másként hiszi is,
és vagy megszemélyesíti a senkit, vagy belepusztul az unalomba
példakép és átcsapások közt, ami csak megtörténik,
talán nem is vele, és ez rosszabb, mint ha őt nyelné el a tenger.

Egyedül a tenger ritmusa megúnhatatlan.

Az ember önként, még ha kényszerül is, de ez is csak az inga,
a kétfelől olvasható igazságok magamutogatása,
eldönthetetlen predikátum, amelyben feloldódik a nyelv.

Mert mihez kezdesz a kijelentéssel, ha igazságértéke hullik
darabokra,
és mit az olyan igazsággal, amelyre állítás és ellentéte is vonatkozik?

Megszédültél és magányos vagy, barátom, gyere ülj mellém
a fasorba,

hol a hársak árnya limonádéként pereg. Felejts el:
nem azért jöttem, hogy könnyebben élj, és már üzenetet se
hoztam –
ami történt, ott száll csókák között a szélben.

De azt csak te tudod, milyen volt közelről a város
egy évvel a földrengés után; aranyosók építették,
most minden második ház bontásra várt, a falakon repedések,
ÉLETVESZÉLYES BELÉPNI TILOS sárga szalagokon. És azt
még te sem,
követni valakit milyen már láthatatlanul –

Mint egy kivilágítatlan, külföldi repülőgép, mielőtt lelőnék,
olyan voltál. Felsőjelzés nélkül: az emberi kín
mindenüvé veled tartott, lerázhatatlanul; Jereván
imbolygott, míg te aludtál a tizediken, kilengett
veled a toronyház az isten tenyerén; ha felismerjük

a fájdalmat, előbb el kell fogadnunk, hogy nincs neve,
helytől, időtől ment, jár-ke, amerre akar,
mint az a katona, aki közelről látta Babrak Karmalt,
gyógyszereken élt, mégis az ablakból húzták vissza.

Pár napra rá azután végül megmozdult a föld.

Tematizált indulattal, te, az összefüggés,
hogyan követted őt, aki végig
téged keresett, mint árny jár fény nyomában?
Míg az biciklire pattan, csörömpölve keresi a szerelmet.

FÉLÁLOM

Elindul a vakok fele
a fény, elvérzik még a nappal,
és madárijesztő-kalappal
borít mindent az éj tere,

de már a katakomba-hús,
bakkecske-járta fenti réten
a bársonykék igézetében
bolyong az égi hegedűs,

és moco­rog az idegen,
az ismerősnek tűn­ni kába:
se majd, se most, se nemsokára,
se odalenn, se idefenn,

ahol Cicelle vágya Dávid,
a hárfájával csöndes ő,
harmat a húrja, híg eső,
és elkövetne érte bármit.

UNDINE

I/ Kerestelek, de nem találtalak.

Valahol Karlsruhén túl, Bad Herrenalbban élsz,
a házsámod, tudja a telefonod nemcsak a postás,
az egész internet. Kinagyítottam az utcát,
megnéztem a házatokat. Létezik, hogy egyedül,
otthagytad a *SG 1928 Hertzen-Langenbochumot*? Pár éve még
edzője voltál az ifjúsági focicsapatnak,
aztán eltűnt a honlap, s el a reménye is,
hogy valahol egy képet találjak rólad.

A vörösszőke hajadról, amely nem nekem göndörödött,
mikor „a szerelem bensőbb szálait” követve
Tübingenbe költöztél; már talán elhiszem,
hogy segélykiáltás volt az, provokáció:
égessem fel a világot, tartsalak vissza! Nem
tartottalak. Nem tudtam, hogy volt hatalmam.

Miért hívnálak? Nincs mit mondanom.

A másik nyom egy masszázsszalomon
keresztül vezet hozzád, Hamburgba, ahol
a Fresienweg 18 alatt
laktál; azt írod a vendégkönyvbe, hogy lányod,
Yvonne

veled együtt élvezte az ajándék
gyúrást; tornatanárhoz illene,
miközben érthetetlen, félvilági,
s az illető talán névrokonod,
vagy ilyesmi.

De nincs belőled kettő:
ezt meg a szívem súgja, amikor
felkődlik, már bármit elhihetek –
hatvankilenc óta nem láttalak.

Megvan még valahol a kis fehér
pamutkutyya; azt adtad búcsúzóul.
(A kamrában. A levelek között.)

Holott csak elkapott a gépszíj.
A temérdek lenini kompromisszum.
Aztán a szerelem elköltözött,

maradt a hűség; végül csak az emlék,
foszlóban, szálltak a naptárlapok,
elfeledtél és elfeledtelek,

többé semmi sem változott,
épp csak nem vettük észre. Sürgetőbb
lett élni. Lenni. Ülni be a készbe.

Hányakhoz hú az ember és minek?
Ezek elválási kísérletek,
az el nem érkező felejtés
hosszú előszobái.

De hisz leélted! Negyven éve már!
(Ez a slusszpoén egyre rémesebb.)
Nincs benned fájdalom? Barbár vagyok,
külföldi! Vasfüggöny s határeset

áldozata, te; én – megalkuvó,
nem ketrecben vad; rapsic, aki nem
követte eltűnő nyomod,
a visszatántorgót, a véreset –

tűrtem, hogy a lövésbe belepusztulj,
pedig te forgattad bennem a kést,
nem? És azt hittem, ott halok
szörnyet, teljesen jelentéktelen!

Aztán a német újraegyesítés.
Úgy tűnt, most kezdődik a múlt,
de csak ami nem kellett a kutyának
se belőle, megint az folytatódott.

(Hát nem, nem vesznek komolyan.

Járkálók át a falakon:

ugyanaz, mint az aknazárral,
mert nem volt olyan hatalom,
mely befőttesüvegbe zárjon –)

Nem mentem utánad. Folyton a trandli –

(Mindegy már. Éltem. Én is éltem.

S ha képzeletben ott vagyok,
ahol nem kéne, símogass meg,
ne vess ki, sírj egy jó nagyot –)

s amit nem értettem, még egyszer végignézhetem,
immár
zsöllyéből, nem a vásznon, hanem szorongva,
volt-e megoldás.

II/ A tavasz, mint egy erőfeszítés,
megpattan, barkán a burok. („Hogy hívták azt a nőt,
aki Jack Nicholsonnal a *Foglalkozása: riporter*”-ben játszott?
Valami Schneider –
Maria Schneider.” De egyeseknek az a szerepük,
amit nem csinálnak.) Feketén fut a víz,
naponta tíz centit árad, már ellepi a csatornabefolyót,
lassan a hídra ér. (Nem-elmenni, nem-szeretni.)

Angyalnak megszegyenítő a bukás,
és mint mindenki, én is magamra látok,
magammal beszélgetek, valami hihetetlenül édes
és keserű ízre emlékszem, amely átjárt mindent,
fölöttünk a partoldalt, az egész földvári strandot,
ahova mindennap kanyargós utakon ereszkedtünk alá
egy rövidre sikerült örökkévalóság szorításában:
az akácok, jegenyék, a vastagon poros árokperti bozót
csodái, mindenféle lakok proli pöffeszkedése
a fenyvesben, üdülők harsány igyekezete, meg a mindent átszelő
vasút. Huhnwaldné lekacsázott velünk a plázsra
(csak azért túrt meg körülöttük, mert így volt kit ugráztatnia,
„X., mondja meg nekik ezt, mondja meg nekik azt”)
nehézkesen leteregette a pokrócaikat, bedőlt középre,
szatyrából kilógott a kézimumka, a *Fürge Ujjak* mesevilága,
mintha egy völgykatlanban, szemben a partig futott le az árnyék,
és nem kellett a végtelenre néznem, hogy a pillantásába
belevesszek.

A két lány elment a kabinokhoz, hogy átöltözzön, lusta arányok
vagy acélos léptek? Vagy a kettő közt az izmok valamennyi titka
és fenséges játéka, mint egy domborzati térkép

tektonikája, ha azt sugározza melegével: úgyse bírod?
Ezzel volt tele minden augusztusi reggel azon a héten: lassan hevülő
ígérettel, amelynek nem lehet ellenállni; s akkor, nővérek,
visszajöttek.

Nagy már a rendetlenség. Nem volt akácvirágzás,
nem tested mértana, az idegen formák szemkápráztató
bizonyossága. Az otthon örjítő közele, a megszabadulás
követelése a fürdőruhapánt pajtási vonalában, nyakadban
bőrszalagon
tengeri kő, mindenségén lebeg; s fölötte a szeplőid, azok a nevető
szeplők, mint aki még nem tudja s közben régóta már,
elfogadja, el is utasítja, egyszerre bosszús, hálás, ellentmondással
tökéletes
és mérgező, mint a napfény, és ezt a poharat akarom.

A szomszéd pokrócon rendre ott ült két cseh bárisnya, az egyik
lila bikiniben. Azokra rá mertem nézni.
Nem ilyen voltál, ezt már csak a képzelem.

III/ Deréktól lefelé álmodtalak.
De az idegen otthonosabb volt
az ismerősnél, még ha egyből ott a tervben
a lázadás, és ott a büntetése.

Túlságosan nem hittem a szememnek. Én a kerítésen túli nép
semmitmondó fiát
láttam csak, a névtelenek egyikét, kiteszítottak keserves hírnökét,
a kertbe vágyó barbárt,
nem az idegent magát, a képzelet tiszta művét, hanem a nyápic,
idétlen arcélű, túlérzékeny kamaszt, akinek semmi nem sikerül,

épp mert nem sikerülhet, mert a terv része ez is, és az
ismétléseknek beakasztani,
belekarcolni a forgó bakelitlemezbé, a tűre rátenyerelni maga is
alkotás; nem hittem el, hogy másnak
én is álom lehetnék, mert ez a sajátom varázsát szennyezte volna be,
a tökélyről bizonyította, mennyire gyarló, és az ideál fontosabb volt
nálam: őt védtem mindenáron. Magamtól is.

Minek jöttél a partra? Miért hagytad el hazádat?
Szomjaztál hatalomra, teremtésed felére, s ezt hívtad boldogságnak,
a tapasztalatot, hogy valód egy másikat térdre kényszeríthet?
És ezt a valakit kerested, mintha idegenben; a sportoló
izmai játékában, az öntudatlan gyönyörében, amit természetesnek
nevez

az elkápráztatott; a melled, a méhed
gömbölyödő ívében ez volt az a magától értetődő,
amitől iszonyodtam? Elveszett az a nép, amely megtalálta az istent;
az a kultúra, amelyben nincsen többé tilos,
mert ha nincs, mi értelme a meg nem engedettnek,
és meg nem engedés nélkül a kiválasztott kicsoda. Persze igazi
királyon
sosincs ruha, és az igazi holtak is mindig temetetlenek...

IV/ Meluzina megérkezik a határra, halfarka szerényen csapkod.
Bärbel vezeti az autót.

A határőr forgatja az útleveleket: ellenség a panoptikumból!
A legyőzött
Németországból, nem a baráti nácik? Mindegy, van vízumuk,
másfél évvel Palachra a Vencel téren, eggyel a bevonulás után
mentség semmire nincs, csak magyarázat, illetve az se nagyon,
mert vagy mi rekesztjük ki őket,
vagy minket a csipkekönnyű vasfátyol; mindenesetre csinosak,

mehetnek a Balatonra etyepetyézni; Isten bocsássa meg, a kövérebb
egész szemrevaló, a másik meg majd a kempingben, minigolf
közben,
mikor a luknak mellégurít, fölsóhajt: – *Fast...* – mire egy idősebb
bácsi,
lelkes szemlélő, elismeréssel peder a bajszán: – Jól kimondta!
Mint egy védikus hibasorozat, amelyre az r.k. anyaszentegyház
csupán széttárja a kezét, és minden erekción
elnapolja a kérdést, a test társasjátékai; a hálószoobatitkoktól
nem férünk a stílus mögötti kőhöz.

Rajna leányai, a főkaruhások énekelnek.
Ti hattyútoll-öltözetű, halbőr-köntösűek,
amit el kell égetni, különben világgá szökik a fény!
Titkotok rejtegetők, szabadulásra készek,
gyermekeitek óvók, gyűltök a háló köré,
hálóba akadtok, hadd higgye a halász,
szerencse érte végre, nem kalandvágó viziszellem áldozata.

Meséljek neked a meddő keresésről? Mikor az ember hiába húzza
a neccet,
nem akad bele semmi, átfolyik rajta a víz, ám benne valahol ott van
a keresett észrevehetetlen, mert ennyi adatott; ott kell lennie,
különben semmi értelme többé, ezért aztán folyton
töri a fejét, kifog rajta a feladat, de reggel újrakezdi,
a lehetetlenen új fogást találva, miközben csüggedés
facsarja a szívét, mert nem hisz az egészben, noha pontosan tudja,
hogy épp hinnie kéne, mert addig rá se vakkant a szerencse,
míg panaszos. Mert mi is az igaza? Hogy jusson neki is?

„De legfőképp azt nem akartam, hogy a realitás közös nevezőjén
kössünk ki, ott, ahol házasságok köttetnek s futnak zátonyra
a korlátokba törödvé; nem ismertem valóságot,
amely megérte volna, és hinni se hittem benne,
ami eleve elválasztott a kiegyezést keresőktől.
Magáért teszi vagy érted? Téged fogad el vagy a kihívást?
Ezek perdöntő mozzanatok, én csak eszemet játszottam, a finnyást,
időért könyörögve a tisztázáshoz, noha nem volt
tisztáznivaló szerinte. A többségben hitt az üdvözüléshez:
azok közé tartozott, akiknek sejtelmük sincs, mi hiányzik
nekik, viszont tudják, mit akarnak.”

V/ A csontokat kell megkeresni először, a történet csontjait,
azután összerakosgatni rendben, *Knöchlein auf Knöchlein*,
„porcika porcikán”,
ahogy Sarah Kirsch írta – minden történet csontokból áll,
amelyek feltámasztják a húst, míg lelket nem ölt, ennek kezd
látszani; ekkor
a nagyobb erejűeket, ha több történetet elviselnek,
külön zacskóba rejtik, mikor a javasember feljön a mélyből.
Nem az számít, különbözik-e a mi erdőjáró hagyományunk
a tengeriekétől,
hanem a közös csontok. Ezeket csak az ismeri, aki járt odalent,
mindenki más csak a különbségüket hajtogatja, de nincs ez
rosszul így.

Amikor Mákvirág betért az úszásból hazatérve
– kedve szottyant, hogy megmártózzon a tóban, valahányszor a hőség
pénzérmekeként lebegett fölötte –, rézdrót haját
megcsillantotta az izzás, a fenyők kérgéből áradó.
Rajta volt a keresés ördöge, a mesélés ördöge, a viháncolásé,
ezek hárman eldöntötték, hogy Narválnak ajándékozzák,

mert már nem bírtak vele; a lány tehát, hogy a fiúnak tessék,
nem csinált
az égvilágon semmit, hátha az odacsalja, mint méhzümmögés
gyurgyalagot a töltés oldalába. Úgy is cselekedett, ahogy
megtanácskozta magával,
bölcs képet vágva, csak az ajkát nyalta meg kissé: csillogott.

Narvál rég elveszett, abban a pillanatban, mikor először
pillantotta meg
az ebédlőben, családi asztalok, rajtuk mázas vizeskancsók,
és jöttek a felszolgálók,
azt mondogatták egymásnak, „Egy aa, haarom bee”, ezt a menüre
értették;
Huhnwaldné, igazi nagyasszony, elsőnek magának mert a levesből,
Bärbel meg a húga egymás között karattyolt, ami úgy hangzott,
mint eternitetőn
a csendes eső. N. már régóta vándorolt a sivatagban, nem tudta,
körbejár-e,
mert minden egyforma volt, valamennyi bucka, semmi esély
valami szabálytalanabbra, amin megakadhat a szem; az eresz
csevegése
megnyugtatta, mint a szomjanhalót – ebéd után összeszedte magát,
nehogy kilássék megrendülése a világfi álcája alól, s ostobaságot
tettetve
megszólította a dagit, mintegy eltörölte a nyomokat, ezzel is
Mákvirág
tudomására hozva, hogy senki más, ő kell neki. Ettől fogva
értették egymást,
már csak magukat nem, így még sok próbát kellett megállniok.

És ahogy azután Karl Mickel:

*Spass muss es machen, sonst macht's keinen Spass
andernfalls bliebe nur die nackte Mühe,
eh ich für die mein Hemd vom Leibe ziehe,
trink ich ein Bier und denke mir: ach was avagy:*

„Jó hecc legyen, különben rég nem az
Másképp az izzadság marad, a pőre
Azért míg ingem hull, a medvebőrre
egy sört iszom s azt mormolom: *ach was*”

VI/ Narvál azonban tudja, hogy mindenhez van egy őskép,
az övét azért kapta, mert akaratos és nehéz-
fejű, a hajója máris teli holtakkal,
pedig húsz éves sincs még, s nem szabad elmondania.
Az árulása az, hogy még nem tanulta meg, merre van

Charlottenburg,

a harbigstrassei diákszállóról merre menjen át az S-Bahn felett
a Heiligenthalbrücke betonkolosszusán, nem ártatlan többé
abban az értelemben, hogy volt már másé a szíve, és az a valaki
Nyugat-Berlinben rekedt, teljesen hozzáférhetetlenül,
a fasorok, az állatkerti megálló, a szögesdrót mögött.

A tragédia ott lappang körülöttük; meg se lepődik, mikor Bärbel
ingerülten célozgat a hugának valakire, aki – ugye – hazavárja.
Ez azt jelenti: »Ne kezdj barbárral, inkább nézd, milyen
nyomorult, és adj magadra!« Jó, hát milyen is?

„Egy éve részegen ott zokogtam Potsdam mellett egy vadidegen
nőnek

a kocsmá udvarán, hát nem érti, micsoda fátum,
hogy többé sose látom? Ő ellenségesen: – Hála az égnek!
Az elválás volt a gyengém, mióta a messzi bezárult
s nem leltem nyitját, mert ha folyton elveszünk,
mit ér a haladék a nyomsáv ostorlámpái alatt.

Aki addig hajós akartam lenni, hogy világgá mehessek,
most reszketve ismertem fel a megidézett kínját. Német nőbe
beleszeretni
nem praktikus, amellet bűnpártolás, maga a szégyen, pláne
kétszer –
mint a bepisülés, igaz, másodsorra könnyebben megy már az is,
de épp ez benne elviselhetetlen, nem combomon az a maró,
éggő fájdalom, nem az álom lucska; hanem a stigma, s hogy
osztozhatok rajta
egy ellenőrizhetetlen hatalommal, kiszolgáltatottság az
ismeretlennek,
mit hoz magával, mire kényszerítik, s általa engem;
kész lennék kikiabálni az egész világnak, ugyanakkor
senkinek, mit szólnának hozzá a szüleim,
az osztály, a KISZ; hogyan védeném meg, ami nem szorul
védelemre?
Félek a rendőröktől, olykor már gyűlölöm őket, nem csak mert
vaj van a fejemen
– a randalírozások, kivert lámpák, leszerelt utcatáblák, egyet a
bőröndömben
Falkenseeből csempésztem haza Ukrajnán keresztül –, hanem
mert valahányszor

megaláznak a hajam miatt, tesznek rá, hogy csak azt jelenti:
magányos vagyok,
ők pedig összefogtak, felnőttek, ellenem, egyedül
kell egyről kettőre jutnom. Ezt osszam meg veled?”

Tényleg, milyen is? Jóban a holtakkal, nem azért, mert ők voltak
többen,
hanem mert régóta közélük tartoztam; apránként alakult így,
minden csattanásban lepattant belőlem valami, átesett, majd
kiderült,
hogy jobban értenek, mint az élők; no meg a bírói sípszó,
az egyre több piros lap.
Ez akkor tört fel bennem, mikor Tóth Ica, a cigánylány,
háttam mögött a padban, fülembé súgva, óra alatt egy könyvből
felolvasta,
mi vár rám: férfiak védelmezője, távolság, vesebaj. Láttam apámat
görcsben,
éjfélkor Nospát zabálva önként rohanni a kés alá; hittem Icának,
de onnantól volt egy titkom, azután egyre több, s nem volt többé
miért
közösségben cicáznom, a sejtelem ereje húzott, a belső mágnesség
kifelé, s iszonyú erővel ellenpárja a világot
kényszerítette, hogy megjelenjen végre,
aki egymaga minden, valami átható, szabálytalan, de működő bűbáj
önkínzó rítusai szerint.

Ez is az alkat eredője, ez a „jártam-már-itt” érzés,
ez az „azt-hittük-máshol-vagyunk-de-az-otthon-a-máshol”,
a „nem-tudjuk-hol-vagyunk-úgy-tűnik-otthon-még-
pedig-elsodródtunk-már”, meg aki azt hiszi, elvitte a víz, közben
még mindig hazulra kötődik;
de ha kiteszed a lábad, s míg távol vagy, mások veszik át
a hatalmat,
ne panaszkodj. Ez nem a remény órája, amelyben növendék lép
be a házba.

Itt összegyűrt, összegyűrt személyiségek
harcolnak egymással, akad közöttük félszárnyú madár,
villog a katedrán, ostoba az ágyban,
vagy a grafit láttára sötét, de a lepedőn oroslán.
Mikor vagy éppen ki? Köztük a figyelmeztetés nélküli
átmenetekkel,
a személyiség vergődéseiben ezek a görcsös átcapások mutatják,
hogy a mélyszerkezet a ludas, a sín párok rendszere,
rajtuk önváddal és aggodalommal terhes vagonok csattannak,
múlt és jövő,
a folyton karambolozó jelenben. És hogy mércévé válni szükség,
mert a világból hiányzik az, aminek működtetnie kéne.

A percben élt, az aranyfényű mostban,
az úzás lendületében, a labda röpte mentén,
légzése ütemére, vére szavára; Narvál meg épp csak a jelenbe
megérkezni képtelenül, alkony után, hajnal előtt, de sötétben
végig,
és úgy nem értették egymást, ahogy isten meg ember.

VIII/ A kisfiú viszont végig a tündért várta,
aki őt választja majd és gondját viseli.
Nem vette észre, hogy a másik mennyire kész a bűnre,
ha ez a szerelem ára, mert nagy már és erős
benne a várakozás, minden utcasarkon belebotolhat, reméli;
ezért elérte Bärbelt és begubózott – Mákvirág szeme
elkerekedett,
s úgy is maradt három álló napig, mint a findzsa pettye.

„Ekkor lépett színre Csimbi, a tapasztalt katona és seregviselet
harcos, az éppen leszerelt,
s tüzért múltja minden tapasztalatával felindult Bärbel iránt.
Igazából csimpinek kellett volna hívni, mert alacsony volt
és szőrös,
orangután-őseire ütött, náluk pirospozsgásabb azonban,
és sose kérdeztem, ott volt-e tavaly a bevonuláson,
mikor a szőlőhegyről látni lehetett a baráti segítségnyújtásra
Szécsényen átdübörgő tankokat; egyszerűen lányhúst akart,
komplikálatlan őszinteséggel, amit Huhnwaldné megvetett,
Bärbelt viszont izgatta és zavarba hozta, rosszul viselve
a kiválasztott
szerepét, miközben húga védangyalaként is kívánt tetszelegni,
s most el kellett döntenie, bort iszik vagy vizet prédikál,
de a kettő csak együtt megy, tehát zavarba jött, és bosszúságát
rajtunk töltötte ki.” A részletek mellékesek.

De ha legalább örvény lenne, nem háborgó töredékek
mocskos raja, faltól falig! Ez nem a rend, hanem a rendtelenség
tragédiája, amelyből hiányzik minden szabályszerű, miközben elnyel.
Annyi hercigeskedés után a világ nem lett otthonosabb,
távoli darazsak döngnek az éjben: bombázók – nem működik
a sziréna,

ám ez a magabizás lefogadja, bármit tégy, felülmúlhatatlan poén lesz,
közben meg másolat másolata a legegységibb pillanatod is,
szörnyű minden biztosra menő kincs-tudat,
ami csak elvéteni képes, semmiből nem tanul,
elvárja, hogy ünnepeljék utcahosszat,
tucat-mivoltát, gyári betlehem, nem szégyelli.

Köpök én arra, más mit tart emberinek!
A hasonlóság apró cinkosságait,
mely végül házasságtörésbe torkoll,
mert nem a különbség ellenére szeretsz;
vagy az unalmas, önisméltó anyákat,
akik retardált férfiaknak próbálnak tetszeni,
és mind akár a kék Mauritius, olyan eredetinek hiszi magát.

Mi ültünk itt, akár egy fegyenctelepen, mint akiket összezárt
egy gazdaságon kívüli kényszer,
lassú csalódásra ítélve, lakóhelyelhagyási korlátozással,
a történelem metszéspontján. Mint az avas olaj íze.
Hamu a hamuhoz, szilánk a csontszilánkhoz!
Ha a földet megkaparod, a fű alatt még ott lapul a múlt.
Sosem derült ki. Lehetett volna jobb, ha szereti a férfiakat,
túlságosan is,
vagy nem ugrik értük, s végül érted se? Betli.
Nem marad más, a puskapor a bőrön.
Tűrnöd elég. Nincs rajta mit szeretni.

IX/ A végére nem emlékszem. Mintha kitörölték volna;
fehér zajjal teli képernyő, sistersgő hóesés.
Valahogy felkeveredtünk Pestre. Valahogy hárman az autóban,
mely az Astoriához ér a Keleti felől jövet.
B. vezet, ők a hátsó ülésen: Narvál és Mákvirág,

egyik már úgyszólván télikabátban és önkívületben,
a másikon még olajzöld kordfarmer, eperszínű gombos trikó,
s az a fúrt kő a dombok közt; ő maga se józanabb,
eldől a műbőr ülésen, fuldokolva csókolja a fiút; B. mérgesen

a visszapillantó-

tükörbe sziszeg, majd elkanyarodnak
a Bajcsy-Zsilinszky út felé. Innentől üres a film,
szőnyeg alá seperve. Nem sejti egyikük se,
miféle jelenetet rendez majd B., ha hazaérnek,
egy atléta, netán egy futballista, sőt kézilabdás daliás
érzéseire apellálva, melyeket egyesek – titkos kötést,
a jövővel jegyezte el! – buján hanyagolnak; cirkusz cirkuszt követ,
lemennek a trafikba, a sarkon belefutnak Csimbibe (mi a fenét
kereshetett éppen ott),

ő meg nem kevés elánnal, mutogatva rábeszéli őket búcsúzkodás
gyanánt

holmi este nyolc után megejtendő bárlátogatásra. Filmszakadás
megint:

faltól falig lebegek, bádoghangok vesznek körül, ez nem a lét,
inkább rajta átfolyó árnyék, zörgések közepette,
amelyekre válaszolok, nem tudom mit, mert nem értem.

Mások közt egyedül.

Aztán a telefon – feltámadásra tanított,
a Nagymező utcai bárba, málnavörös fények a táncparketten, Lázár
Jézus fülébe suttog, mielőtt elválnak, immár végleg.

Két képre azonban mégis. Este a bárba szököm, slapicok,
a Déli Hadseregcsoport kiskatonái masíroznak le a metróba, a velük
meg sosem álló szerelvények felé a peronon, sok parolis sárga daróc –
két világ találkozott, noha kikerülte egymást:
a fiatalságával kérkedő kamasz, aki mint nehéz terhet
viselte a hozzá nem elég jó mindenség stiklijeit, meg azok

a félelemtől sárga arcok, szürkefüles usenkák alatt,
Fehérvárról. És aztán másnap reggel, már-már kijózanodva,
mikor azt a bábut adta maga helyett úgy hét óra ötvenötkor,
sarkon fordult a kapualjban, nekicsattant a kukának,
én meg majd gyalog át a Duna fölött az üres délelőttben,
minden vizek tündérét engesztelve, amiért
éjjel a Lánchídról behugyoztam
a palotája ablakán.

És ment minden tovább.

X/ Hűség! Ezek képességek, a test csak cserealap,
hogy ne legyünk egyedül. Ezért fáj a testszerű lélek.

A második szerelem büntudata, hogy még el se temettem az elsőt,
már képes volnék újra szeretni; a fásult életösztön
virágzó túlkapásai, a rémes sejtelem,
hogy Tóth Ica a valódi, minden mást álmodok; Narvál
még csak kószolgatta a vereséget, miért is fogadta volna el,
hogy a levelek, előbb havonta, majd évente egy, nem is
köldökzsinór,
inkább infúzió vezetéke, cseppenként, szorongva fér át
rajta az élet, és hogy mért érné be kevéssel,
mi kell hozzá, hogy az ember végül zsongítóknak is örüljön.

Bolyongunk az útvesztő termeiben, egyikben
ott a kaszáskút; a te dolgozod, hogy láss és elmagyarázd,
ami végig meghaladt. Uram, csak rajtad áll,
mire mész vele, hányakat is szerettünk,
a szellem, a lélek, a test képességei szerint!
Mit tanultunk belőle, és hogy viseltük a bukást.
(Ártatlannak elsőre sikerül, másnak utolsóra sem.)

Tévelygünk a gubancban, a kettévághatatlan gombolyagban,
az élet nagyszerű zűrzavarán az érthetetlen
szabályait nyögjük, és arra gondolunk: valamennyi kijárat
bejárat volt (és fordítva), a sok-sok nagyszerűség
mind tévedés (és fordítva megint), a te telhetetlen
örököd örömére boldogság megannyi kín.

XI/1 Csak rád talál, te nem találsz. XI/2 Szeress még. Adj egy cigarettát,
A büszkeségnél átkosabb. hadd gyújtsam meg a bőrödön!
Úgy fáj, hogy kívánod halálad. Pihegsz vörösen, mint a rózsák.
A kőpadlóval felmosat. Már nincsen bennem káröröm,

Szavad elakad. Majd elájulsz. se hála, már csak egyszerűen
Átjár az édes borzalom. beléd fulladnék, hadd legyen
Ordenáré, kócos zсібárus, sötét végleg, akár a földben,
nélküle még sincs oltalom. kifulladásig szertelen –

Nem tettetem, hogy megbocsátok, Miért én és miért nem én?
és nagyvonalú sem vagyok, Száz határon túl sincs elég?
mert kívánom a mátkaságot, Mintha jegenye tetején,
mely fibrillálva körbefog: inog a szél, a táj, az ég –

mindenem elpártolt, de értesz? feltonyosul, a mélybe tárul
Egyedül csak. Vagy már te sem? csatakosan és lomposan,
Porig alázva – messze-vértes – átéget belső napvilágul,
lábadnak dől a végtelen. robban, ropog, majd elzuhan.

4. ÉGI

LUCIFER

Dícsérni nem, csak elfogadni –
Nem telik többre. Ez vagyok:
Hálátlan és irigy örökre,
Utamon messze szédelegve,
Ki voltam első angyalod.

Amit vetsz, azt átlátva csak,
Nem amivé hajt. Nem szeretnem,
Csak nem gyűlölöm, mint a vadkan,
Ha gyökeret túl olthatatlan
Szomjjal, melyből sosem terem

Megértés. Végképp elfelednem,
Honnan jövök, s már múlttalan
A szépet bámulnom, igaznak
A rettenetes öntudatlant,
Míg voltból lesszé nő a van.

PÁL

Azért küzdök, hogy megtaláljalak.
S mert azt remélem, hogy utána könnyebb
Lesz. De mit kezdjek azzal, ami újra
Meg újra megtölt minden rátalálást,
Hogy nem lett könnyebb, sőt? Talán nem is
Téged találtalak meg, készakarva
Intézed mindig így, csak átcsapások,
Amik megtöltenek, majd kiürülnek,
A test és lélek eufóriái –
Mert élvezetnek hiszlek, aki súly vagy,
Teher a végletesbe, hozzád vágyó
Meggondolatlan, rémült üdvözültön:
Büdös volt az anyag, szép tévedésed,
S azért kívánczozott el a világból,
Hogy hallgatásod nyomja most agyon.

REGGEL ÉS DÉJA VU

Mint egy nyújtózkodó és boldog állat,
Ha már tudja, hazatalálhat
Az átlényegülés küszöbén,
Ahol szűnik a te meg én,
S mint köd száll fel a lélek;
Amikor eldönt egy telitalálat –
Mikor végképp szellemmé válsz a testben,
És felkiáltanál: hát ezt kerestem!

Csak engem nem az érettségi izgat,
Kiből mi lett az államvizsga óta,
Együtt él, elvált vagy megözvegyült,
Hány unokája van, a lánynevét
Mire használja, kivel, hogyan élvez,
Kapkod a trolibuszon a zsebéhez,
S hogy szeretőjével boldogtalan –
Hanem a közhelyek. Mi van
A testen túl, a közös nevezőn?
Ha tényleg a különbség érdekes,
Nem a hasonló, el sem kezdtem élni?
„Tévedtem eddig! Elvonuló felhők!” Magadban
hordod
És folyton megszülsz a messzeséget –

Mint ha ma nem kelt volna fel a Nap,
S nem vette volna észre senki még.
Az úttesten nyákos, nyirkos sötét.
Vakbélműtét tükröből, úgy harap
A fagy, a nagy érzéstelenítő.

MEGHASONLÁS

Mindvégig kisebbségben éltem.
Az ellenzék az otthonom.
Konc után nem surrant a léptem,
Arcom sincs a plakátokon.
Ki old fel ennyi csúnyaságot?
Az anyag oly gusztustalan,
Akár a szél, amelyre várok:
Enyhít, cicáz, és bűze van.

Hazátlanság a láthatáron.
Sarkán kifordult állapot.
Vándorútra kelt Európa.
Egymásnak csattanó botok.
Az előérzet, szörnyű függöny,
Felmegy, lehullik szüntelen,
S már senki nem tudja, hová lett
Az eddig biztos fenn s a lenn.

Boldogan is szorongva, fércel
Kerülgetve a bánatot –
Szokom már, vissza sose térnem,
Ennem, amit más meghagyott.
Az ártatlanságuk a romlás,
Én meg csak sós nektár vagyok:
Rongybábu részletes sikolyból,
Elszenesedett oszlopok.

MESKETE

„Volt egyszer hát, királyleány,
Haja vörös, a bőre hó,
Kicsit szeplős, nagyon vidám,
Egészében vadvízlakó.
A mély tengerben született,
Derengő hajóroncs ölén;
Heringekkel keringve lett
Moszat-szempillás kandi fény.

De amint délre vándorolt,
Egy partoldalból hirtelen
Megpillantottam sás között
A csillogásban úszva lenn.
Nehéz vertarany tündökölt.
Némán gyilkolt a sok sugár.
Smaragd tágult szeme előtt,
Zöld sarkán sávós habfonál.

Fiamnak megparancsolom:
Égessen el, majd lopja ki
A kőurnából hamvaim –
Végakarát lesz, megteszi.
A port a vízbe szórja, én
Nyugodva szerteszéledek,
Megkeresem a roncs ölén,
És majd úszunk egymás felett.”

A TITOKZATOS TÁRGY

Az áttörés? Az átkelés? Mindegy,
Minek hívod, s ha mégsem, is ketyeg
Az elromlott időzítő.
Érdektelen, ki érti meg,

Aminek lényege, hogy sem szavak
Nem férnek hozzá, képek sem
Vonatkoznak rá, így a gondolat
Lepattan róla, semmi értelem

Nem fertőzi, egészsége közönyt
Ásít; nem izgathatjuk, bármiképp
Riszáljon is ordenáré panasz,

Vállát se vonja. Teljesen süket:
Tökélye csorbánk nem ismerve ép,
E csonkaságnál fogva éppen az,

S letesz, széltölcsér rekkenő vizet.
Aki voltál, nem áll. Nincs folytatás
Se kezdetben, se végben, sem parázs
A lángolásból. Üszkökkel fizet
Erdő a hévért, s egy-kettő, a lát

Beveszi újra, ami közelébe
Kerül: a tűz felcsap, már újra pattog,
Míg szél motozza az üres harasztot,
S kiszáradt fű a földed szive vére.

A MÁSIK MONDAT

Nem érteni az érthető magányt.
Nem elfogadni bármit, sem fonákját,
Ezzel állítva. S mindkettőt tagadni.

És jobb is, hátha nem figyel rád senki,
Hisz nem tudod a választ. Bontani
Végig egyedül értéksemleges –
A stílus: meghagyottakból revü,
Alakzatok iránti elfogultság,
Melyért megszólnak majd más elfogultak.
De ez a kérdés: át hogy törhetünk
A mélyebb közlés megtanulható,
Talán létező rétegeibe,
Ahol egy *másik* mondat szerveződik,
Nem balról jobbra, hanem verdeső
Hévvél a mély felett, az oszcilloszkóp
Táncában járva el a még fogalmi,
S azon túl, ami nincs már, úgy van, és
A tévutakat közbül megszítálva,
Mint aki szótárát kétféle nyelvre
Használja, és a belső ugyanazt
Másként jelenti, már-már összefüggve
Ezzel a külsővel, amelyhez értünk,
De ráhagyatkozunk mégsem elég,
Mert csak alakzat – félreérthetőbb
Nem lesz már, így kell üstökön ragadnunk
A feladatként is kimondhatatlant,
És megtennünk, akármi messze visz,
És nem mentség, hogy meg végül sem értjük,

Mi volt a lényege, meddig a szó,
S honnan a hanggá vált bizonytalanság,
Mely kérdését szokássá szervezi,
Jogot akaszt rá, s kikiáltja vénnek.

Ez mind nem számít. Hátha nem kalárist
Kell fűzni a szavakból; a fogalmak,
Mélységmérők, másra valók? S ha nem-
Keresünk több, mint vágyakozva élni,
Mert rátalálni könnyebb általa
A vágyottra, és föl nem ment akár
A vád is önmaga alól –

Nem-elfogadni nem-megalkuvást.
Amíg kétes, mit is jelent „igen”
És „nem”, muszáj fel- s szétszaggatni mindent;
Még az is tisztább helyzetet teremt,
A dolgokat össze nem maszátolva
Többé, mint megbízni a mondatokban.

Ha ördögrája tárja szét fehér
Hasát, siklik a mély hegyek fölött,
És eltűnik meleg áramlatokkal.

SZŐKE VÍZ

És így kérlelhetetlen
Még nem értjük a tárgyak ritmusát,
De ami megtörténhet, megtörténik
A történés kedvéért, hisz iránytűnk
Nem a megoldások felé mutat,
Bár lankadatlan a valót tanuljuk.
Mert mikor eljő mégis, mint az áram,
S megráz, pedig csak egyszerű halál
Az olcsóbbak közül, a lélek terhét
Messzire cipeli, s egy folyóparton
Zúdítja le; érc-szemcsék a homokban,
Melyet egy elkószáló kisfiú
Vesz észre csak, míg jégmadárra les,
Ilyen távol vagyunk. Már rég nem értjük,
A szó deleje miből vétetett,
Miért követjük, mennyit bír a súlyból,
Miért nincs más, ha oly megbízhatatlan,
S a szembe döfő, lompos ágakat.
És így aztán a holtak felkavarják
A valóság langyos állóvizét,
Mindazt, amire sosem lesz megoldás,
Ezért szólítjuk lelkiismeretnek;
És nincs megoldás, csak ennyit tudunk,
Örvénylik a homok a sárga vízben,
Ülednek benne a csillanások.

NEM VÉLETLENÜL

Soha nem érkeztem meg abba az új életbe,
Ahonnan megtagadhattam volna a régít.
Éppen ez volt a probléma: a szakadék felett töltött évek
holmi lebegés

Képessége nélkül, a lehúzó
Súly, meg a túlpartra törekvő eszelős
Igyekezete. (Most vendégszöveget
Kéne idéznem Szent Ágostontól, az „ő nem én – én ő vagyok”
Tárgyköréből, hogy műveltnek és hitelesnek hassak,
S mellesleg megemlítenem: Hippo püspökeként
Ugyanúgy gyötörték erotikus álmok, mint annakelőtte,
Aminthogy Teréz anya elhivatása sem a megpróbáltatások
Végét hozta el, hanem a kezdeteit, és pont egy életen át.)

Tanulság? Nem vagyok elég, hogy levonjam,
Noha abba talán kapaszkodhatnék, mennyire más az időtlenből
Bámulni az időbe taszítottat; csak ez a kapkodás ne lenne, amivel
Majd ez tűnik járhatóbb útnak, majd meg amaz, tetszést és a
normák hiányát
Kikerülve! Mi az, amit csakis én, más senki? Némi malíciával,
Az illemtudó epigonság; máskor azt hiszem, a szolgálat,
Mint egy utcalányt, ez éltet, s hogy valakiben én is tartottam
a lelket.

A szépről nem bírok lemondani, sajnálom; teljesen korszerűtlen,
Ami mozgat, és csak nekem lényeges. A rút, az embertelen
Mind itt vannak, noha nem beszélünk róluk;
De ettől még nem tartom egyenrangúnak a romlást,
Nem hódolok be neki, nem szentesítem, nem fogadom el,
Inkább a nevetség. A némaság.

ELKANA ÉS AZ ÉGI TESTVÉRISÉG

De nem azért eredtem útnak, hogy végül ugyanoda érjek,
S mert jó szerszámmal jutalom a munka, rosszal meg büntetés.
Nem, nem azért néztem a változás tükreibe,
Hazajáró lélek, akit eltemetett a föld, úgy fulladoztam.
Ó hogy fuldokoltam, Istenem! Mint egy fekete dobozban,
amelyet kívülről melegítenek,
Vagy forgó díványon, mely az űrben hull alá; tengeralatti liftben,
Ha elakad a mélyben, elevenen eltemetve. Föld, víz és szikla súlya
mellkasomon.

Az iszony mércéje hosszú. Beszorítva, moccanni képtelenül,
Mikor a tudat kapcsolata megszakad az izommal. Fény ablaktalan
pincesoron.
Összelapítva a tömegben.

Gomba nő tücsökszóra, míg csak az érő szedren hamvvá nem lesz
minden.

A hús emlékművei meg a minőségek konfigurációja;
a tárgyversekbe tett kirándulás,
A konyhaművészet mandalái: a szavak mint súlyok perselyekbe,
Illeszkednek a lelki mondatokba. Ez világom, melyre látok,
a vak világa.

Nagy eszményekhez felnőhetni kiváltság,
S mért szégyellném, hogy megtanultam szeretni.

Vergiliusom vagy,
Aki az éj terét bejárod,
S amire rámutatsz, izzani kezd.
Nem vagyok méltó, azért nem folytatódtak a látomások;
Az ihlet az éter-test szerény izgalma csupán, hogy a többre

Kijusson. Formától vissza a színig. A létből az életre,
Életből a megélhetésre szűkült tudat kényszereiből kibújva.
Mindazzal, ami hiányzik belőlem, tehát ott kell lennie,
Ahogy zsidó meg görög sem vagyok, mégis konok
Izgágáságuk határozza meg e belső Alexandriát – hellénnek lenni
Nem kor dolga: ez a Levante örök szabálya. Segíts, hogy
odataláljak.

Az út, melyet bejártál. Születéstől a meg nem szólalásig
Többé, ahol még csak mondani van mit, végül meg
Nem tör be a szó se már, közbül a végpontok közt feszülő
Történes, mint laza hurkokban olcsó, bár dráguló zsinór –
Két pont közt leghosszabb táv mindig a történelem.

Elöl kecske, hátul tacsó a Hamis Pásztor ideje. Ez vagyok,
És ez szeretnék lenni: hogy én jelölhessem ki hajóim tengerét.
Elkana és az égi testvériség! Ha szétválnak útjaink,
Gondolj rám gyöngéd szeretettel.

ANIMA

Mintha még mindig ott tartanánk,
Mikor megkérdezted, mért nem hagyom,
Hogy ezt az életed leéld. Szemben a csoportos foglalkozáson,
És egyszer csak észreveszem, nincs rajtad ing,
És a felsőttested olyan meztelen,
Mint a tizenhat éves lányoké. A vita
Harsog tovább, eltűnsz az oszlopok
Mögött: nyúlik az arcom, eddig bírta, vízzel teli
Hólyag; állok a sürgés-forgás közepette,
Már öregen. Akkor meleg, erős kéz
fonódik tenyerembe, a kezed: meg hogy be akarsz mutatni
Kata gyermekeit, két fehér kiskamaszt, pedagógus-napi hatalmas
Virágcsokorral. Kata? „Tudod,
A kolleganőm” – mondod biztatóan; bólintok,
Nehogy megtörjem a varázst, noha épp
Ez töri meg. Mindegy. Itt jártál megint, és pár évig
Ez is ki fog tartani; egy percre látszik,
Amit eltakart a hús, az arc, a személyiség –
Mindvégig víz alatt, egyetlen levegővel.

Mikor meglassulnak a mozdulatok,
Csak mert belépsz, nyúlóssá
Válik az idő, mert az sem akarja, hogy eltűnj:
Ez a léten túli osztály, nem a maszkok,
Hanem a közösség, amelyből kiszakadni
Készülünk. Ahol az édes meg a keserű
Először nyomott agyon, és erről
Azóta is felismered. Így aztán

A cukrot a jégre teszem, a kávé a tányérba öntöm –
Alábukni nehéz, bár már fél nyolcra jár.
De lehet, hogy csak onnan, tőled érteni tisztán,
Mit suttogok:

*Ehhez a történethez soha nem találtam a formát,
Így maradt versnek, egymástól távoli
Homokvárak elnagyolt rajzolata –
Átjött, hogy megjelenjen, de mégsem a sikerültek
Egynémelyike, hanem csak töredék,
Létre vágyva se jutott túl azon, hogy cserépből
Formává alakuljon, pedig a földre döntött
Vázának a polcra visszaugorni
Milyen egyszerű.*

A mindenkinek ismerős fájdalmat, hogy a könny
Elmosson valamit, el az egészet: egy nagy közös
Rítus mozzanatát, én pedig
Feloldódhassak végre az arctalanban, a személytelenben.
Mert a közösséget az teremti, mikor
sikerül valaki *helyett* tennünk valamit: mintha még
Mindig ezt tanulnám. A titok ennyi és erre való.

Miközben építem ezt egyedül,
Ezt a sziklacsarnokot, új ősemlék
Új templomát, képzeljétek el,
Ahonnan jöttünk, ahová megyünk.
Kívánlak és kívánsz. Ennyi elég.

A folyosón a földön ülnek a diákok.
Mert mikor visszajöttél, már blúzban megint,
Azonnal fölismertelek.

Mert ami nincs itt, az is itt van, csak másképp.
És abban a teremben, a másfajta különbségek közepette,
Valamit onnan sikerült lehozni, és ha a vissza-
Út nem is ennyi, megvan a bizonyíték.

TARTALOM

1. FÖLDI

Alászállás	5
Csóva	7
A csók	8
Szerelem	9
Szeretők	10
Narvál és Mákvirág	11
Vátszjájana albumából	12
Parti Brooklynban	13
Laura a csecsemővel	14
Virágzás	15
Egy halászhoz	16
Merlin veszte	17
Télutó	18
A kérdés	19
Törött lebegés	20
Ehhez a testhez nincs közöm	21
Narancsliget	22

2. ELSŐ

Monszun	27
Úton a jajtalanba	28
Viharos indigóval	29
Lüktetés	31
A névtelenek	36
Arccal a dombnak	39
Az üveggömb	40
Beton és csempe	48
Évforduló	49
Ima későn	50
Szertartások	52
Ulysses	53
Hatvanadik születésnapomra	54
Felvonásköz	57
„Minden lángban áll”	59
Gyermekarcképek	60
Semmi más	70

3. MÁSODIK

Dávid	71
Ária és kuplé	72
Róma örök	74
Lépték	76
Sábado de gloria	78
Utánad az özönvíz	84
Végül is érdektelen	85
Megbékélés	86
Apák esti dala	88
Titkos tudás	90
New York 1995	91
Lidi	92
Rekviem anyósomért	94
Ne nézz körül	96
Valami	98
Nem tudtam hogy majd visszajársz	99
Des Ballets Africains	100
Rabszolga-ékszer	103
Tű és irány	105
Ithakát elkerülve	108
Stigma	110
Búcsúbeszéd keveseknek	111
Tannhäuser	112
Férlalom	115
Undine	116

4. ÉGI

Lucifer	135
Pál	136
Reggel és déja vu	137
Meghasonlás	138
Meskete	139
A titokzatos tárgy	140
A másik mondat	141
Szóke víz	143
Nem véletlenül	144
Elkana és az égi testvériség	145
Anima	147

*A Végleg most mintegy képkeretben áll:
Az ember tragédiája továbbírt,
átértelmezett keretében. Ám amiről
szól: Orfeusz elvesztette Eurüdikét, a
felvilágban bolyong, feledi őt és
megéneкли mindazt, aminek tanúja.
Amaz pedig hosszasan búcsúzik tőle,
mielőtt útra kelne. Tiszta opera.*

*A Narvál és Mákvirág azt kutatja,
hogyan kell elfogadni a halandóságot.
Látszólag mi minden történik, de csupa
ismétlésben, mire véletlenül sikerül.
Mennyi mindentől kell eltávolodni. És
persze vannak más magyarázatok is.*

„Jön más. A jövő megállíthatatlan,
és ott pihen fedélzetén a múlt,
a szarkofág, s benne ezer darabban
a régi te, s a régesrégí én.”

/Sábado de gloria/